

प्रारम्भिक ज्योतिषी

छोटो अवधिको पाठ्यक्रम

(कम्पिटेन्सीमा आधारित)

प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालीम परिषद्

पाठ्यक्रम विकास महाशाखा

सानोठिमी, भक्तपुर

आषाढ २०७४

विषय सूची

<u>विषय</u>	<u>पेज नं.</u>
परिचय:	3
लक्ष्य:	3
उद्देश्यहरू:	4
तालीम अवधि:.....	4
प्रशिक्षार्थी सङ्ख्या:.....	4
प्रशिक्षणको माध्यम:	4
प्रशिक्षार्थी उपस्थिति:.....	4
प्रवेशका आधारहरू:	4
सीप परीक्षणको व्यवस्था:	4
प्रमाण-पत्र:.....	4
प्रशिक्षकको योग्यता:	4
प्रशिक्षक-प्रशिक्षार्थी अनुपात:.....	4
सीप तालिमको लागि सुझाव:.....	5
पाठ्य संरचना.....	6
विस्तृत पाठ्यक्रम.....	8
मोड्यूल १: ज्योतिष शास्त्रको परिचय.....	8
मोड्यूल २ : प्रचलित पात्रोका आधारमा तिथिमिति निर्धारण.....	9
मोड्यूल ३ : नामकरण	20
मोड्यूल ४ : संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) निर्माण	28
मोड्यूल ५ : सङ्क्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) को आधारमा फलादेश.....	41
मोड्यूल ६ : ग्रहदशाफल वर्णन	56
मोड्यूल ७ : मुहूर्त/साईत जुराउने कार्य	61
मोड्यूल ८ : वरवधूमेलापक चक्रवाट विवाहको लागि गुण मिलाउने कार्य.....	90
मोड्यूल ९ : लगन पत्रिका लेखन	101
मोड्यूल १० : प्रश्नअनुसार सामान्य फलादेश	106
मोड्यूल ११ : उद्यमशीलता विकास	111
तालीम संचालन गर्न आवश्यक भौतिक पूर्वाधार (भवन तथा कोठाहरू):.....	113
आवश्यक सामग्री तथा औजारहरू:.....	113
सन्दर्भ ग्रन्थ सूची.....	114

परिचय:

यो पाठ्यक्रममा “प्रारम्भिक ज्योतिषी” पेशाको लागि आवश्यक ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् । यस पाठ्यक्रममा आधारित तालीम कार्यक्रमले एकातर्फ प्रशिक्षकहरूलाई पाठ्यक्रममा समावेश भएका ज्ञान र सीपलाई प्रदर्शन गर्न तथा सिकाउनु र अर्को तर्फ प्रशिक्षार्थीहरूलाई अभ्यास गर्न तथा सिक्न प्रचुर मौका प्रदान गर्दछ । यस तालीम कार्यक्रममा प्रशिक्षार्थीहरूले पाठ्यक्रममा समावेश गरिएका ज्ञान र सीपहरू सिक्न, प्रचलित पात्रोका आधारमा तिथिमिति निर्धारण गर्न, नामकरण गर्न, संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) निर्माण गर्न, ग्रहदशाफल वर्णन गर्न, मुहूर्त साइत जुराउनु, वरवधूमेलापकचक्रबाट विवाहको लागि गुण मिलाउनु, लग्न पत्रिका लेख्न, प्रश्न अनुसार फलादेश गर्न, उद्यमशिलता विकास गर्न, सम्बन्धित व्यवसायमा स्वदेश तथा विदेशमा रोजगारी तथा स्वरोजगारी श्रृजना गरी आय आर्जनको माध्यमबाट जीविकोपार्जनमा सुधार ल्याउनु सक्नेछन् ।

वेदका छ अंग मध्ये ज्योतिष आँखाका रूपमा रहेको छ । आँखा भन्ने वित्तिकै यसको विशेष महत्व रहन्छ नै, यसले हरेक पक्षको बाटो देखाउने काम गर्दछ । पहिले ज्योतिष शास्त्रलाई आकाशका तारा ग्रह हेर्ने शास्त्रका रूपमा लिए पनि हाल यसको अध्ययनको विषय मानवको जन्मदेखि मृत्यु पर्यन्तका कुरा तथा पूरा ब्रह्माण्डको अध्ययन यस शास्त्रले गर्ने गरेको छ । सिद्धान्त, फलित र संहिता गरी मूल तीन प्रकारमा विभाजित यो शास्त्रले समाजको हरेक क्षेत्रमा आफ्नो स्थान बनाएको छ । परापूर्वकाल देखि आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक हरेक क्षेत्रमा कार्यगर्दा ज्योतिष हेराउने प्रचलन रही आएको छ । ग्रह नक्षत्रको अवस्थितिको आधारमा व्यक्तिको हरेक प्रश्नको उत्तर यस शास्त्रले दिने हुँदा यसको महत्व रही आएको छ । हाम्रो समाजमा गरिने संस्कार, संस्कृति, चाडपर्व, मेला र जात्रा राष्ट्रिय पहिचानका द्योतक हुन् । यिनीहरूको समय पहिचान पनि ज्योतिष शास्त्रको आधारमा गरिने हुँदा यो शास्त्र समाजोपयोगी सिद्ध भएकोछ । मानिसले आफ्नो विषयमा विषेश गरी चाखलिने हुनाले फलित ज्योतिष व्यवहार उपयोगी बनेको छ । गर्भाधान, नामकरण, कान छेड्ने, कपाल काट्ने, ब्रतबन्ध, विवाह आदि संस्कार, विभिन्न साइत मुहूर्त आदिको निर्धारण, मौसम, ग्रहण आदिको निर्णय ज्योतिष शास्त्रले गर्दछ । ज्योतिष शास्त्र एउटा व्यवहार उपयोगी विज्ञान भएकोले हिन्दु, बौद्ध, जैन, शिख, शैव, वैष्णव, शाक्त, किरात, मुशिलम, ईशाइ जुनसुकै धर्मका व्यक्तिले आस्था र विश्वास गर्ने गर्दछन् ।

यस्तो गरिमामय विद्यालाई विशेष किसिमले अध्ययन र संरक्षण गर्न आवश्यक देखिन्छ । हाल यो विद्या र ज्योतिषी पेशालाई हल्का रूपमा लिने गरेको पाईन्छ जसले गर्दा विकृतिहरू देखापर्न थालेका छन् । सफ्टवेयरको माध्यमबाट चिना बनाउने र सामान्य कुराको ख्याल पनि नगरि फलादेश गर्ने गरिन थालेको छ । यसले गर्दा आफ्नो संस्कृति, धर्म, रहनसहनमा समेत नकारात्मक असर परी हाम्रो अस्मिता नै हराउँदै जाने स्थिति देखा पर्न थालेको छ । ज्योतिषी पेशालाई जोगाउनु र हाम्रो समाजमा सम्मानित राख्न त्यसको पठनपाठन, प्रशिक्षण र प्रोत्साहन समेत हुनु अत्यन्त आवश्यक छ । हरेक राष्ट्रले आफ्नो अस्तित्व र अस्मिता जोगाउनु त्यसलाई यथोचित संरक्षण दिनु राष्ट्रिय हितका दृष्टिले अनिवार्य कर्तव्य हो । यसै सत्य र तथ्यका आधारमा ज्योतिषी विषयलाई महत्त्व दिई व्यावसायिक सीप हासिल र तालीम सञ्चालनको आधारभूमिका रूपमा यो पाठ्यक्रम तयार गरिएको हो ।

ज्योतिषी विषयको पाठ्यक्रम निर्माण गर्दा ज्योतिषी पेशा अन्तर्गत प्रचलित पात्रोका आधारमा तिथिमिति निर्धारण गर्ने, नामकरण गर्ने, संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) निर्माण गर्ने, ग्रहदशाफल वर्णन गर्ने, मुहूर्त साइत जुराउने, वरवधूमेलापक चक्रबाट विवाहको लागि गुण मिलाउने, लग्न पत्रिका लेख्ने, प्रश्नअनुसार फलादेश गर्ने आदि सामान्य तर अति महत्वपूर्ण क्षेत्रलाई समेटेर यो पाठ्यक्रम व्यवहार उपयोगी बनाइएको छ । उल्लिखित सबै क्षेत्रको प्रयोग गरी ज्योतिषी पेशाको लागि यो पाठ्यक्रम निर्माण गरिएको छ ।

लक्ष्य:

स्थानीय तथा राष्ट्रिय आवश्यकता अनुसार ज्योतिष व्यवसायसँग सम्बन्धित व्यावसायिक जनशक्ति उत्पादन गर्ने ।

उद्देश्यहरू:

यो तालीम कार्यक्रम सम्पन्न भइसकेपछि प्रशिक्षार्थीहरूले निम्न उद्देश्यहरू पूरा गर्न सक्षम हुनेछन् ।

- प्रचलित पात्रोका आधारमा तिथिमिति निर्धारण गर्न,
- नामकरण गर्न,
- संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) निर्माण गर्न,
- ग्रहदशाफल वर्णन गर्न,
- मुहूर्त साइत जुराउन,
- वरवधुमेलापक चक्रबाट विवाहको लागि गुण मिलाउन,
- लग्नपत्रिका लेख्न,
- प्रश्न अनुसार फलादेश गर्न,
- उद्यमशिलता विकास गर्न,
- सम्बन्धित व्यवसायमा स्वदेश तथा विदेशमा रोजगारी तथा स्वरोजगारी सृजना गरी आय आर्जनको माध्यमबाट जीविकोपार्जनमा सुधार ल्याउन ।

तालीम अवधि:

- ३३० घण्टा ।

प्रशिक्षार्थी सङ्ख्या:

- अधिकतम २० जना ।

प्रशिक्षणको माध्यम:

- नेपाली/संस्कृत ।

प्रशिक्षार्थी उपस्थिति:

- सैद्धान्तिक : ८० प्रतिशत ।
- व्यावहारिक : ९० प्रतिशत ।

प्रवेशका आधारहरू:

- नेपाली भाषा र संस्कृत भाषाको प्रयोग तथा गणितका विषयक्षेत्र लेखपढ गर्न सक्ने ।
- मानसिक स्वस्थता भएको ।

सीप परीक्षणको व्यवस्था:

यो तालीमको प्रमाण पत्र प्राप्त गरेका प्रशिक्षार्थीहरूले राष्ट्रिय सीप परीक्षण समितिद्वारा निर्धारण गरिएको मापदण्ड पूरा गरेमा "प्रारम्भिक ज्योतिषी" पेशाको तह १ को सीप परीक्षण परीक्षामा सहभागि हुन सक्नेछन् ।

प्रमाण-पत्र:

यो तालीम सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्ने प्रशिक्षार्थीहरूलाई सम्बन्धित तालीम दिने संस्थाले "प्रारम्भिक ज्योतिषी" को प्रमाण-पत्र प्रदान गर्नेछ ।

प्रशिक्षकको योग्यता:

- ज्योतिष विषयमा न्यूनतम मध्यमा (१२ कक्षा) वा सो सरह उत्तीर्ण गरेको, वा
- सम्बन्धित पेशामा कम्तीमा ५ वर्षको कार्यानुभव भएको ।
- कुशल प्रशिक्षण सीप भएको ।

प्रशिक्षक-प्रशिक्षार्थी अनुपात:

- प्रयोगात्मक कक्षा : १ प्रशिक्षक : १० प्रशिक्षार्थी
- सैद्धान्तिक कक्षा : कक्षा कोठाको अवस्थानुसार ।

सीप तालिमको लागि सुझाव:

१. कार्य सम्पादन प्रदर्शन गर्ने

- कार्य सम्पादन स्वाभाविक गतिमा प्रदर्शन गर्ने ।
- क्रमानुसार कार्य सम्पादन कदमक्रमहरू मन्द गतिमा मौखिक वर्णन गर्दै प्रश्नोत्तर विधि अपनाएर प्रत्येक कार्य सम्पादन कदमक्रमहरूलाई प्रशिक्षार्थी समक्ष प्रदर्शन गर्ने ।
- आवश्यकता अनुसार दोहोर्याउने वा तेहेर्याउने ।
- अन्तिम पटक कार्य सम्पादन प्रदर्शन गर्ने ।

२. प्रदर्शित कार्य सम्पादन अभ्यास गर्न प्रशिक्षार्थीहरूलाई यथेष्ट मौका दिने

- प्रशिक्षार्थीहरूलाई पथ प्रदर्शित अभ्यास (गाईडेड प्राक्टिस) गराउने ।
- कार्य अभ्यासको क्रममा प्रशिक्षार्थीहरूलाई कदम कदममा सहयोग वा पथ प्रदर्शन (गाईड) गर्ने ।
- कार्य सम्पादन गर्न निपूर्ण हुनका लागि प्रशिक्षार्थीहरूलाई दोहोर्याउने वा पुनः दोहोर्याउने मौका प्रदान गर्ने
- दिईएको कार्य सम्पादन गर्न प्रशिक्षार्थीहरू निपूर्ण भएपछि मात्र प्रशिक्षकले अर्को कार्य सम्पादन प्रदर्शन गर्ने

(३) अन्य सुझावहरू:

१. सीप तालीमका सिद्धान्तहरू प्रयोग गर्ने ।
२. प्रशिक्षण गर्दा २० प्रतिशत समय सैद्धान्तिक र ८० प्रतिशत समय प्रयोगात्मक कक्षामा प्रयोग गर्ने ।
३. वयश्क सिकाईका सिद्धान्तहरू प्रयोग गर्ने ।
४. आन्तरिक अभिप्रेरणाका सिद्धान्तहरू प्रयोग गर्ने ।

**पाठ्य संरचना
प्रारम्भिक ज्योतिषी**

क्र.सं	मोड्यूल/सव-मोड्यूल	स्वभाव	समय (घण्टा)		
			सैद्धान्तिक	व्यावहारिक	जम्मा
मोड्यूल : १	ज्योतिष शास्त्रको परिचय	सै	४०	०	४०
मोड्यूल : २	प्रचलित पात्रोका आधारमा तिथिमिति निर्धारण	सै+ब्या	८	१२	२०
मोड्यूल : ३	नामकरण	सै+ब्या	५	१०	१५
मोड्यूल : ४	संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) निर्माण	सै+ब्या	११	१९	३०
मोड्यूल : ५	संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) को आधारमा फलादेश	सै+ब्या	१८	२७	४५
मोड्यूल : ६	ग्रहदशाफल वर्णन	सै+ब्या	३	७	१०
मोड्यूल : ७	मुहूर्त/साइत जुराउने कार्य	सै+ब्या	१५	२५	४०
मोड्यूल : ८	वरवधुमेलापक चक्रवाट विवाहको लागि गुण मिलाउने कार्य	सै+ब्या	६	१४	२०
मोड्यूल : ९	लग्न पत्रिका लेखन	सै+ब्या	२	८	१०
मोड्यूल : १०	प्रश्न अनुसार सामान्य फलादेश	सै+ब्या	३	७	१०
मोड्यूल : ११	उद्यमशिलता विकास	सै+ब्या	१८	२२	४०
			१३०	१५०	२८०
	कार्यगत अभ्यास				५०
	जम्मा				३३०

सै. = सैद्धान्तिक

ब्या. = व्यावहारिक

प्रारम्भिक ज्योतिषी

मोड्यूलहरू

१. ज्योतिष शास्त्रको परिचय
२. प्रचलित पात्रोका आधारमा तिथिमिति निर्धारण
३. नामकरण
४. संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) निर्माण
५. संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) को आधारमा फलादेश
६. ग्रहदशाफल वर्णन
७. मुहूर्त/साइत जुराउने कार्य
८. वरवधुमेलापक चक्रवाट विवाहको लागि गुण मिलाउने कार्य
९. लग्न पत्रिका लेखन
१०. प्रश्न अनुसार सामान्य फलादेश
११. उद्यमशिलता विकास

विस्तृत पाठ्यक्रम

मोड्यूल १: ज्योतिष शास्त्रको परिचय

समय : ४० घण्टा (सै)

वर्णनः

यसमा ज्योतिष शास्त्रमा प्रचलित विभिन्न किसिमका विधाहरु, त्यसको महत्व, इकाइहरु, तारा, नक्षत्र, राशी, चिना, दशा, जन्म लग्न, काल, भगन तथा शास्त्रीय मर्यादाको पालना सम्बन्धी आधारभूत ज्ञानहरु समावेश गरिएका छन् ।

यसमा ज्योतिषीको परिचयसँग सम्बन्धित निम्न विषयहरू रहेका छन् ।

- संस्कृत भाषाको आधारभूत ज्ञान
- ज्योतिष शास्त्रको विधागत परिचय
- पौरस्त्य ज्योतिष विधाको वैशिष्ट्य र महत्व
- ज्योतिष शास्त्रमा प्रयुक्त समयगत एकाइहरूवारे ज्ञान
- प्राचीन एकाइ र आधुनिक एकाइ बीच तुलना र परस्परमा रूपान्तरण
- तारा, नक्षत्र, राशी, भगण सम्बन्धी ज्ञान
- जन्म नक्षत्र, जन्म राशी, जन्म लग्न सम्बन्धी ज्ञान
- चिना-टिप्पण सम्बन्धी ज्ञान
- दशा सम्बन्धी ज्ञान
- दशाका आधारमा जातकको शुभ र अशुभ समयवारे जानकारी
- दिक्, देश र कालका आधारमा शास्त्रीय मर्यादाको पालना गर्ने क्षमताको विकास कसरी गर्ने भन्ने सम्बन्धी ज्ञान ।

मोड्युल २ : प्रचलित पात्रोका आधारमा तिथिमिति निर्धारण

समय : ८ घण्टा (सै) + १२ घण्टा (ब्या) = २० घण्टा

परिचय :

यसमा प्रारम्भिक ज्योतिषीको प्रचलित पात्रोका आधारमा तिथिमिति निर्धारण गर्ने कार्यसंग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू :

१. संवत्सर निर्धारण गर्ने ।
२. अयन निर्धारण गर्ने ।
३. ऋतु निर्धारण गर्ने ।
४. मास निर्धारण गर्ने ।
५. पक्ष निर्धारण गर्ने ।
६. तिथि निर्धारण गर्ने ।
७. वार निर्धारण गर्ने ।
८. नक्षत्र निर्धारण गर्ने ।
९. योग निर्धारण गर्ने ।
१०. करण निर्धारण गर्ने ।
११. सूर्योदय/सूर्यास्त निर्धारण गर्ने ।
१२. दिनमान/रात्रीमान निर्धारण गर्ने ।
१३. चन्द्र राशि निर्धारण गर्ने ।
१४. पञ्चक निर्धारण गर्ने ।
१५. त्रिपुष्कर/द्विपुष्कर निर्धारण गर्ने ।
१६. सूर्यराशि निर्धारण गर्ने ।
१७. भद्रा निर्धारण गर्ने ।

कार्यहरू:

१. संवत्सर निर्धारण गर्ने ।
२. अयन निर्धारण गर्ने ।
३. ऋतु निर्धारण गर्ने ।
४. मास निर्धारण गर्ने ।
५. पक्ष निर्धारण गर्ने ।
६. तिथि निर्धारण गर्ने ।
७. वार निर्धारण गर्ने ।
८. नक्षत्र निर्धारण गर्ने ।
९. योग निर्धारण गर्ने ।
१०. करण निर्धारण गर्ने ।
११. सूर्योदय/सूर्यास्त निर्धारण गर्ने ।
१२. दिनमान/रात्रीमान निर्धारण गर्ने ।
१३. चन्द्र राशि निर्धारण गर्ने ।
१४. पञ्चक निर्धारण गर्ने ।
१५. त्रिपुष्कर/द्विपुष्कर निर्धारण गर्ने ।
१६. सूर्यराशि निर्धारण गर्ने ।
१७. भद्रा निर्धारण गर्ने ।

कार्य विश्लेषण

(प्रचलित पात्रोका आधारमा तिथिमिति निर्धारण)

कार्य विश्लेषण

कुल समय : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मिनेट
व्यावहारिक : ३० मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं. १ : संवत्सर निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ६० संवत्सरहरूको बारेमा जानकारी गराउने । संवत्सरहरूको नाम भन्न लगाउने । संवत्सरको बारेमा छलफल गर्ने । पञ्चाङ्ग पत्रको आधारमा संवत्सर पत्ता लगाउने वा निर्धारण गर्ने । 	<p><u>अवस्था (दिईएको):</u> पात्रो ।</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> संवत्सर निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>मापदण्ड (स्तर) :</u> संवत्सर निर्धारण गरेको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> पात्रोमा भएका संवत्सरका नाम र पहिचान प्रक्रिया ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी : नाम पहिचान र क्रम निर्धारणमा सचेतता अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ४५ मिनेट
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
व्यावहारिक : ३५ मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं. २ : अयन निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । अयनको बारेमा सैद्धान्तिक रूपमा र प्रयोगात्मक प्रक्रियाद्वारा व्यावहारिक ज्ञान गराउने । उत्तरायण र दक्षिणायन सम्बन्धी सूर्यको मार्गको बारेमा अवगत गराउने । विभिन्न चित्र तालिकाको प्रयोग गरी अयनको बारेमा ज्ञान गराउने । पञ्चाङ्गमा हेरेर अयनको नाम भन्न लगाउने । 	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> अयन निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> अयनको पहिचान गरेको ।</p>	<p>उत्तरायण र दक्षिणायन सम्बन्धी सूर्यको मार्गको ज्ञान ।</p>

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी: अयनका नाम र अयन पहिचानमा सचेतता अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ४५ मिनेट
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
व्यावहारिक : ३० मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं. ३.: ऋतु निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ऋतु सम्बन्धी विषयलाई सैद्धान्तिक एवं प्रयोगात्मक विधिद्वारा जानकारी गराउने । ऋतुहरूको नाम भनेर सुनाउने । ऋतुहरूको नाम भन्न लगाउने । ऋतुहरूको बारेमा प्रश्नोत्तर एवं छलफल गर्ने । मास अनुसार ऋतु निर्धारण गर्ने र निर्धारित ऋतु पहिचान गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको): पात्रो</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): ऋतु निर्धारण गर्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो): ऋतुहरूको नाम सप्रशङ्ग भन्न सकेको ।</p>	ऋतु सम्बन्धी विषयलाई सैद्धान्तिक एवं प्रयोगात्मक विधिको जानकारी ।

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी: ऋतुका नाम र ऋतु पहिचानमा सचेतता अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३० मिनेट
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
व्यावहारिक : १५ मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं. ४: मास निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । चान्द्रमास र सौरमास सम्बन्धी सैद्धान्तिक ज्ञान गराउने । चान्द्रमास र सौरमास सम्बन्धी छलफल गर्ने । पात्रोको आधारमा सौरमास र चान्द्रमास छुट्याउन लगाउने । 	<p>अवस्था (दिइएको): पात्रो</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): मास निर्धारण गर्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो): मासको नाम भन्न सकेको ।</p>	चान्द्रमास र सौरमास सम्बन्धी सैद्धान्तिक ज्ञान वारे जानकारी ।

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी: सौरमास र चान्द्रमासमा नाम र पहिचानमा सतर्कता अपनाउने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३० मिनेट
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
व्यावहारिक : १५ मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं. ५ : पक्ष निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । चान्द्रमासका दुईपक्षको बारेमा सैद्धान्तिक एवं व्यावहारिक ज्ञान गराउने । चित्र एवं तालिकाको प्रयोग गरी प्रयोगात्मक तरिकाले पक्षको बारेमा अवगत गराउने । शुक्लपक्ष र कृष्णपक्षको बारेमा भन्न लगाउने । पात्रोको आधारमा पक्ष चिन्न लगाउने । 	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> पक्ष निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> पात्रोको आधारमा पक्ष छुट्याएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> चन्द्रमाको कला बढ्दै जाने पक्ष शुक्लपक्ष र कला घट्दै जाने क्रमलाई कृष्णपक्ष हुन्छ, भन्ने कुरालाई प्रयोगात्मक रूपमा विभिन्न चार्ट, चित्रहरूको माध्यमबाट जानकारी भएको ।

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी: चान्द्रमास हेरि पक्ष पत्तालगाउने

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ६. तिथि निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । तिथिको बारेमा जानकारी गराउने । तिथिहरूको नाम भन्न लगाउने विभिन्न चार्ट तालिका आदिको प्रयोगबाट तिथिको बारेमा अवगत गराउने । तिथिको नन्दादि संज्ञाको बारेमा जानकारी गराउने । पात्रोको उपयोग गरी तिथि निर्धारण गर्ने । 	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> तिथि निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> तिथिको नाम भन्न सकेको । तिथिको नन्दादि संज्ञा छुट्याउन जानेको । 	<p>चन्द्रकलाको आधारमा तिथिको क्षय वृद्धि हुन्छ भन्ने जानकारी ।</p>

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी: नक्षत्र वृद्धि र क्षयलाई छुट्याउने कुरामा ख्याल राख्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ४५ मिनेट
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
व्यावहारिक : ३० मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं. ७. वार निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । वारको बारेमा जानकारी गराउने । वारनिर्धारण कसरी गरिन्छ भन्ने बारेमा अवगत गराउने । शुभवार र पापवारहरूको बारेमा जानकारी गराउने । पात्रोका आधारमा वार निर्धारण गर्ने । 	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> वार निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> वारको नाम भन्न सकेको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ग्रहको कक्षाक्रमको आधारमा चौथो ग्रहको क्रमले वारको निर्धारण गरिन्छ भन्ने विषयलाई विभिन्न वृत्तचित्र प्रयोगात्मक तरिकाले बोध गराउने जानकारी भएको ।

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो
सुरक्षा तथा सावधानी:

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २.३० घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मिनेट
व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ८. नक्षत्र निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । नक्षत्रको बारेमा जानकारी गराउने । विभिन्न चित्र, चार्ट आदिको प्रयोग गरी नक्षत्रको ज्ञान गराउने नक्षत्रका नामहरू भन्न लगाउने नक्षत्र गन्न तथा निर्धारण गर्न सिकाउने । 	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> नक्षत्र निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> नक्षत्रको नाम क्रम अनुसार भन्न सकेको ।</p>	<p>विभिन्न यन्त्रहरूबाट आकाश हेरेर नक्षत्र चिन्ने र गनना गर्ने ज्ञान ।</p>

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो
सुरक्षा तथा सावधानी:

कार्य विश्लेषण

कुल समय : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मिनेट
व्यावहारिक : ३० मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं. ९. योग निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. योगको बारेमा जानकारी गराउने । ४. विष्कम्भादि योगहरूको नाम भनेर सुनाउने । ५. योगको नाम भन्न लगाउने । ६. योगसम्बन्धी छलफल एवं प्रश्नोत्तर गर्ने । ७. पात्रोका आधारमा योग निर्धारण गर्न लगाउने । 	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> योग निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> योगको पहिचान गरेको ।</p>	<p>आनन्दादि योग र विष्कम्भादि योग चिन्ने ज्ञान ।</p>

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो
सुरक्षा तथा सावधानी:

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १०. करण निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. तिथिको आधा करण हुन्छ भनेर सिकाउने । ४. करण सम्बन्धी सैद्धान्तिक विषयलाई प्रयोगात्मक विधिद्वारा ज्ञान गराउने । ५. चलकरण र स्थिरकरणहरूको बारेमा जानकारी गराउने । ६. करणहरूको नाम भनेर सुनाउने । ७. पात्रोको आधारमा करण छुट्याउन लगाउने । 	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> करण निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● चरकरण र स्थिरकरण चिन्त सकेको । ● करणको नाम निर्धारण गरेको । 	<p>करण सम्बन्धी सैद्धान्तिक विषयलाई प्रयोगात्मक विधिद्वारा जानकारी गराउने ज्ञान ।</p>

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो
सुरक्षा तथा सावधानी: चर र स्थिर करण छुट्याउँदा विचार गर्नु पर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३० मिनेट
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
व्यावहारिक : १५ मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं. ११. सूर्योदय/सूर्यास्त निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. सूर्योदय र सूर्यास्तको सैद्धान्तिक विषयलाई प्रयोगात्मक तरिकाले जानकारी गराउने । ४. सूर्योदय र सूर्यास्त सम्बन्धी छलफल एवं प्रश्नोत्तर गर्ने । ५. सूर्योदय र सूर्यास्त समय भन्न लगाउने । 	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> सूर्योदय/सूर्यास्त निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> पात्रो हेरेर सूर्योदय/सूर्यास्त समय निर्धारण गरेको ।</p>	सूर्यको गति, उदय, अस्त समय निर्धारण सम्बन्धी ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो
सुरक्षा तथा सावधानी:

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ४५ मिनेट
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
व्यावहारिक : ३० मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं. १२. दिनमान/रात्रीमान निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. सूर्योदयदेखि सूर्यास्तसम्म दिन र सूर्यास्त देखि सूर्योदयसम्म रात हो भनेर चिनाउने । ४. दिनमान र रात्रीमान सम्बन्धी सैद्धान्तिक जानकारी गराउने । ५. दिनमान, रात्रीमान सम्बन्धी छलफल एवं प्रश्नोत्तर गर्ने ६. पात्रोको आधारमा दिनमान र रात्रीमान निकाल्न लगाउने । 	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> दिनमान/रात्रीमान निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> दिनमान/रात्रीमान निकाल्न जानेको ।</p>	निर्दिष्ट देश, स्थानको स्टायन्डर्ड समय र त्यसको रुपान्तरण सम्बन्धी ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो
सुरक्षा तथा सावधानी:

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३० मिनेट
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
व्यावहारिक : १५ मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं. १३. चन्द्रराशि निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । जन्मराशी नै चन्द्रराशी हो भनेर सिकाउने । चन्द्रराशि सम्बन्धी सैद्धान्तिक विषयको बारेमा जानकारी गराउने । पात्रोको आधारमा चन्द्रमाको राशि पत्ता लगाउन सिकाउने । चन्द्रराशि सम्बन्धी छलफल एवं प्रश्नोत्तर गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको): पात्रो</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): चन्द्र राशि निर्धारण गर्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो): पात्रो हेरेर चन्द्रमा बसेको राशि निर्धारण गरेको ।</p>	जन्म समयका आधारमा राशि निर्धारण र प्रदत्त समयका आधारमा चन्द्रराशी पहिचान सम्बन्धी ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी: चन्द्रमाको राशि भ्रमण समय विचार पुर्याउने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
व्यावहारिक : ४५ मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं. १४. पञ्चक निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । पञ्चक सम्बन्धी विषयको बारेमा सैद्धान्तिक जानकारी गराउने । पात्रोको आधारमा पञ्चक नक्षत्र पहिचान गर्न लगाउने । पञ्चक सम्बन्धी नक्षत्रहरू भन्न लगाउने । 	<p>अवस्था (दिइएको): पात्रो</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): पञ्चक निर्धारण गर्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो): पात्रो हेरेर पञ्चकको नक्षत्रहरू निर्धारण गरेको ।</p>	२७ नक्षत्र र पञ्चक नक्षत्रका नाम र नक्षत्रले भाग गर्ने घटीपलाको ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी: पञ्चकका नक्षत्रको ज्ञान तथा त्यसमा गर्न हुने नहुने कामको विचार ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १५. त्रिपुष्कर/द्विपुष्कर निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. भद्रासंज्ञक (२।७।१२) तिथि, शनिवार, मंगलवार आइतवार तथा विशाखा, उत्तरफालगुणी, पूर्वभाद्रपदा, पुनर्वसु कृत्तिका, उत्तरषाढा यी नक्षत्रहरू एकैदिन परेमा त्रिपुष्करयोग पछि भन्ने सैद्धान्तिक विषयको जानकारी गराउने ।</p> <p>४. त्रिपुष्कर योगमा गरिएको कर्मको फल तीन गुणावृद्धि हुने कुराको बारेमा अवगत गराउने ।</p> <p>५. भद्रासंज्ञक (२।७।१२) तिथि, शनिवार, मंगलवार आइतवार तथा धनिष्ठा चित्रा मृगशिरा यी नक्षत्रहरू एकैदिन परेमा द्विपुष्करयोग हुने कुराको सैद्धान्तिक जानकारी गराउने ।</p> <p>६. द्विपुष्कर योगमा गरिएका कर्मको फल दुई गुणा हुन्छ भन्ने बारेमा अवगत गराउने ।</p>	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> त्रिपुष्कर/द्विपुष्कर निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> त्रिपुष्कर र द्विपुष्कर योग परेको दिन निर्धारण गरेको ।</p>	<p>त्रिपुष्कर र द्विपुष्कर योग बनाउने राशि नक्षत्र र बारेमा जानकारी ।</p>

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी:

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३० मिनेट
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
व्यावहारिक : १५ मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं. १६. सूर्यराशि निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । सूर्य प्रत्येक महिनामा एक एक राशिमा परिवर्तन हुने सम्बन्धी जानकारी गराउने । वैशाखादि महिनामा मेषादि १२ राशि अनुसार सूर्य बस्ने कुरा बताउने । 	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो ।</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> सूर्यराशि निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> सूर्य बसेको राशि निर्धारण गरेको ।</p>	जन्म समयका आधारमा राशि निर्धारण र प्रदत्त समयका आधारमा सूर्यराशी पहिचान सम्बन्धी ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो
सुरक्षा तथा सावधानी:

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १७. भद्रा निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । भद्रा सम्बन्धी सैद्धान्तिक जानकारी गराउने । भद्रा कहिले कहिले पर्दछ भन्ने कुरा बताउने भद्रा पात्रोको आधारमा पहिचान गर्न लगाउने । पात्रो अनुसार भद्राको समय निर्धारण गर्न सिकाउने र बताउन लगाउने । 	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> भद्रा निर्धारण गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> पात्रो हेरेर भद्रा भएको दिन भन्ने निर्धारण गरेको ।</p>	भद्राको परिभाषा, अवस्था र निर्धारित दृष्टान्तहरूको ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: पात्रो
सुरक्षा तथा सावधानी: भद्रा गराउने अवस्था थाहा हुनु पर्ने ।

मोड्युल ३ : नामकरण

समय : ५ घण्टा (सै) + १० घण्टा (ब्या) = १५ घण्टा

परिचय :

यसमा प्रारम्भिक ज्योतिषीको नामकरण गर्ने कार्यसंग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू :

१. स्वदेशीय समयान्तर संस्कार गर्न ।
२. इष्टकाल घडी पला निकाल्न ।
३. भयात निकाल्न ।
४. भभोग निकाल्न ।
५. नक्षत्रको चरण निकाल्न ।
६. अवकहडा चक्रको प्रयोग गरी नामाक्षर पहिचान र नामकरण गर्न ।

कार्यहरू:

१. स्वदेशीय समयान्तर संस्कार गर्ने ।
२. इष्टकाल घडी पला निकाल्ने ।
३. भयात निकाल्ने ।
४. भभोग निकाल्ने ।
५. नक्षत्रको चरण निकाल्ने ।
६. अवकहडा चक्रको प्रयोग गरी नामाक्षर पहिचान र नामकरण गर्ने ।

कार्य विश्लेषण

(नामकरण)

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १. स्वदेशीय समयान्तर संस्कार गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. स्थानीय समय र स्टान्डर्ड समयको अन्तरलाई समयान्तर भनिन्छ भन्ने कुराको जानकारी गराउने । ४. पात्रोको आधारमा समयान्तर संस्कार गर्न लगाउने । ५. रेखांशको आधारमा समयान्तर संस्कार गर्न लगाउने । 	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो, एटलस</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> स्वदेशीय समयान्तर संस्कार गर्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> पात्रो र रेखांशको आधारमा समयान्तर संस्कार गरेको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पात्रोमा नेपालका ५७ वटा जिल्लाका समयान्तर मान दिएको हुन्छ । नेपालको आधिकारिक समय सूचक स्थान गौरी शंकर हिमाल रहेको छ । पात्रोहरूमा सूर्योदय समय काठमाण्डौलाई आधार बनाएर गणना गरिएको वारे जानकारी । ● चिना बनाउदा जन्म स्थान र काठमाण्डौको समयान्तर संस्कार गर्नु पर्दछ भन्ने कुराको ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: कुण्डली विज्ञान र पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी:

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. २. इष्टकाल घडि पला निकाल्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. सूर्योदय पहिचान गराउने ४. बच्चाको जन्म समय दिनको १ बजे भन्दा अगाडिको भए जन्म समयमा सूर्योदय समय घटाउने र आएको घटाउ फललाई ५ ले गुणन गरी २ ले भाग गर्न लगाउने आएको भाग फल इष्टघटि हुने कुरा बताउने र इष्टकाल निकाल्न लगाउने । ५. बच्चाको जन्म समय दिनको १ बजे पछि देखि रातको १ बजे भन्दा अगाडि सम्मको भए जन्म समयमा १२ जोडी सूर्योदय समय घटाउने, बाँकी काम पूर्ववत् गर्न लगाउने । ६. बच्चाको जन्म समय रातको १ बजे पछि भोलि पल्टको सूर्योदय समय भन्दा अगाडिको भए जन्म समयमा २४ जोडि सूर्योदय समय घटाउने बाँकी काम पूर्ववत् गर्न लगाउने । 	<p>अवस्था (दिइएको): पात्रो, जन्म मिति र समय</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): इष्टकाल घडीपला निकाल्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो): इष्टकाल निकाल्न जानेको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● जोड, घटाउ, गुण, भाग गर्न सक्ने । ● समय सूचक एकाइको ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: कुण्डली विज्ञान र पात्रो ।

सुरक्षा तथा सावधानी: इष्टघटि निकाल्दा स्थानिय समय साधनमा ध्यान दिनु पर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ३. भयात निकाल्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. नक्षत्रको घडीपला हेर्न लगाउने ।</p> <p>४. गतनक्षत्र चिन्न लगाउने ।</p> <p>५. इष्टघटी निकाल्न लगाउने ।</p> <p>६. इष्टघटि वर्तमान नक्षत्रमान भन्दा बढी भएमा ६० घडिमा गतनक्षत्रको घडीपला घटाउन लगाउने र इष्टघडी जोड्न लगाउने ।</p> <p>७. सूत्र : ६०-गतनक्षत्रको घडीपला+इष्टघडीपला ।</p> <p>८. इष्टघडी वर्तमान नक्षत्रमान भन्दा कम भएमा इष्टघडीबाट वर्तमान नक्षत्रको मान घटाउने आएको फल आगामि नक्षत्रको भयात हुनेकुरा बताउने ।</p>	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो, इष्ट घडी ।</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> भयात निकाल्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> नक्षत्रको घडी पला र इष्टघडी हेरी भयात निकालेको ।</p>	<p>नक्षत्र वृद्धि र क्षयमा हुने प्रक्रियाका वारेमा जानकारी ।</p>

सामग्री तथा उपकरण: कुण्डली विज्ञान र पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी:

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ४. भभोग निकाल्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. नक्षत्रको घडीपला हेर्न लगाउने ।४. गतनक्षत्र र जन्मनक्षत्र चिन्न लगाउने ।५. ६० घडीमा गतनक्षत्रको घटीपला घटाई जन्मनक्षत्रको घडीपला जोड्न लगाउने६. सूत्र : ६०-गतनक्षत्रको घडीपला+जन्मनक्षत्रको घडीपला	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो, इष्काल</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> भभोग निकाल्ने ।</p> <p><u>स्तर (कति राम्रो):</u> नक्षत्रको घडी पला हेरी गतनक्षत्र र जन्मनक्षत्र चिनेर भभोग निकालेको ।</p>	नक्षत्र वृद्धि र क्षयमा हुने प्रक्रियाको बारेमा जानकारी ।

सामग्री तथा उपकरण: कुण्डली विज्ञान र पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी:

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ५. नक्षत्रको चरण निकाल्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. नक्षत्रहरूको बारेमा जानकारी गराउने ।४. अवकहडाचक्रको बारेमा जानकारी गराउने ।५. प्रत्येक नक्षत्रका चार चरणहरूको बारेमा जानकारी गराउने ।६. भभोगलाई चार भाग गर्न लगाउने ।७. चारभाग मध्ये भयात अनुसार चरण चिन्तन लगाउने ।	<p>अवस्था (दिइएको): भयात, भभोग</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): नक्षत्रको चरण निकाल्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो): नक्षत्रको चरण विभाजन गरि उच्चारण गर्न सक्षम भएको ।</p>	नक्षत्रले भोग गर्ने निर्धारित घटीपला र त्यसका आधारमा भयात र भभोग निर्धारण सम्बन्धी ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: कुण्डली विज्ञान र पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी: नक्षत्रको पाउ निर्धारणमा ध्यान दिने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ६. अवकहडा चक्रको प्रयोग गरि नामाक्षर पहिचान र नामकरण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. अवकहडाचक्रको बारेमा जानकारी गराउने ।४. नक्षत्रका चरण अनुसारका नामाक्षरहरू पढ्न लगाउने ।५. नौ चरणको एक राशि हुन्छ भनी जानकारी गराउने ।६. राशिस्वामी चिन्तन लगाउने ।७. वर्ण, वश्य, योनिको बारेमा जानकारी गराउने ।८. वैरयोनी, गण, नाडी सम्बन्धी जानकारी गराउने ।९. गरुडादिवर्गको बारेमा जानकारी गराउने ।	<p>अवस्था (दिइएको): भयात भभोग, अवकहडा चक्र</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): अवकहडा चक्रको प्रयोग गरी नामाक्षर पहिचान र नामकरण गर्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो): नौ चरणको एक राशि थाहा हुन्छ भने थाहा पाई राशिस्वामी चिनेर राशि बताएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● ४ पाउको १ नक्षत्र ९ चरणको १ राशि हुन्छ भन्ने ज्ञान भएको ।

सामग्री तथा उपकरण: कुण्डली विज्ञान र पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी: नक्षत्रको पाउ राम्ररी छुट्याउने

मोड्युल ४ : संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) निर्माण

समय : ११ घण्टा (सै) + १९ घण्टा (ब्या) = ३० घण्टा

परिचय :

यसमा प्रारम्भिक ज्योतिषीको संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) निर्माण गर्ने कार्यसंग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू :

१. ग्रह स्पष्ट गर्न ।
२. प्रथम लग्न सारिणीबाट लग्न निकाल्न ।
३. लग्न कुण्डली बनाउन ।
४. राशि कुण्डली बनाउन ।
५. षड्वर्ग बोध गर्न ।
६. विशोत्तरी त्रिभागी दशा निकाल्न ।
७. योगिनी दशा निकाल्न ।
८. ग्रहको उदयास्त निर्धारण गर्न ।
९. ग्रहको वक्री मार्गी निर्धारण गर्न ।
१०. घातक पञ्चक निर्धारण गर्न ।
११. संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) लेख्ने ।

कार्यहरू:

१. ग्रह स्पष्ट गर्ने ।
२. प्रथम लग्न सारिणीबाट लग्न निकाल्ने ।
३. लग्न कुण्डली बनाउने ।
४. राशि कुण्डली बनाउने ।
५. षड्वर्ग बोध गर्ने ।
६. विशोत्तरी त्रिभागी दशा निकाल्ने ।
७. योगिनी दशा निकाल्ने ।
८. ग्रहको उदयास्त निर्धारण गर्ने ।
९. ग्रहको वक्री मार्गी निर्धारण गर्ने ।
१०. घातक पञ्चक निर्धारण गर्ने ।
११. संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) लेख्ने ।

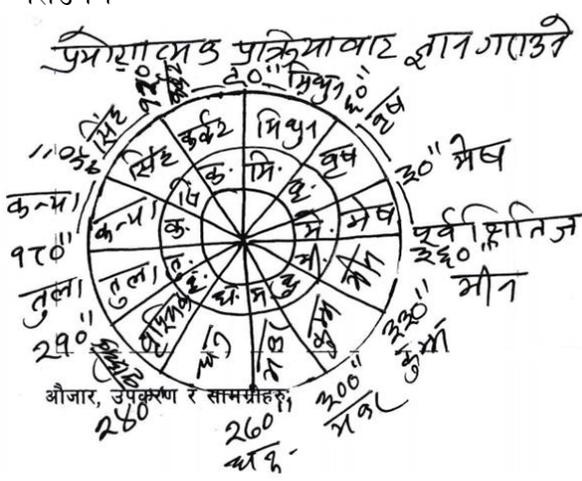
कार्य विश्लेषण

(संक्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) निर्माण)

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १. ग्रह स्पष्ट गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. सौरमण्डलको बारेमा जानकारी गराउने । ४. नवग्रहको बारेमा जानकारी गराउने । ५. ग्रहको कक्षाक्रम र गतिको बारेमा जानकारी गराउने ।</p> <p>६. राशि अंशकला विकलाको प्रयोगात्मक प्रक्रियाबाट ज्ञान गराउने ।</p> <p>७. पञ्चाङ्गको पङ्क्तिको आधारमा चालन निकाल लगाउने । ८. चालन र ग्रहगतिको आधारमा स्पष्ट अन्तर निकाल लगाउने । ९. स्पष्ट अन्तरलाई पञ्चाङ्गको ग्रहमा संस्कार गरी तात्कालीक स्पष्ट ग्रह निकाल लगाउने ।</p>	<p>अवस्था (दिइएको): पञ्चाङ्ग पत्र पात्रो, इष्टघटीपला, ग्रहगति, चालन ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): ग्रह स्पष्ट गर्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● ग्रहस्पष्ट गर्ने प्रक्रिया अवलम्बन गरी स्पष्टसंग बुझ्ने गरी सफा अंकमा ग्रहको राशि अंश कला विकला निकालेको । ● अंकहरू लेख्दा केरमेट नगरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● ग्रहको गति, कक्षाक्रम, राशि अंशकला विकला सम्बन्धी ज्ञान । ● चालन सम्बन्धी ज्ञान । ● गुणन सम्बन्धी नियमको ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: नेपाली कागज, मसी, कलम, चिनाको फाराम, पञ्चाङ्गपत्र(पात्रो)

सुरक्षा तथा सावधानी: उपयुक्त प्रक्रिया र विधिलाई राम्रोसंग अवलम्बन गरी केरमेट नगरीकन सफा र स्पष्टसंग ग्रहस्पष्ट निकालेको हुनुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. २. प्रथम लग्न सारिणीबाट लग्न निकाल्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. प्रथम लग्न सारिणी प्रयोग सम्बन्धी नियमको बारेमा बताउने । ४. स्पष्ट सूर्यको राशि अंश बराबरको कोष्ठांक निकाल्न लगाउने । ५. कोष्ठांकमा इष्टघटी जोड्न लगाउने । ६. जोडेर आएको अंकलाई सारिणीमा खोज्न लगाउने । ७. सारिणीबाट लग्नको राशि अंश निकाल्न लगाउने । ८. अनुपातद्वारा कला विकला निकाल्न लगाउने । 	<p>अवस्था (दिइएको): प्रथम लग्न सारिणी, पञ्चाङ्गपत्र (पात्रो), सूर्यस्पष्ट, इष्टघटीपला</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): प्रथम लग्न सारिणीबाट लग्न निकाल्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● सारिणी प्रयोग गर्दा कोष्ठांक तलमाथि नपर्ने गरी निकालेको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● सूर्यस्पष्ट सम्बन्धी ज्ञान । ● इष्टघटीको ज्ञान । ● सारिणीको ज्ञान । ● राशि अंश कला विकला सम्बन्धी ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: पञ्चाङ्गपत्र(पात्रो), प्रथम लग्न सारिणी इष्टघटी, स्पष्टसूर्य, चिनाको फाराम, नेपाली कागज

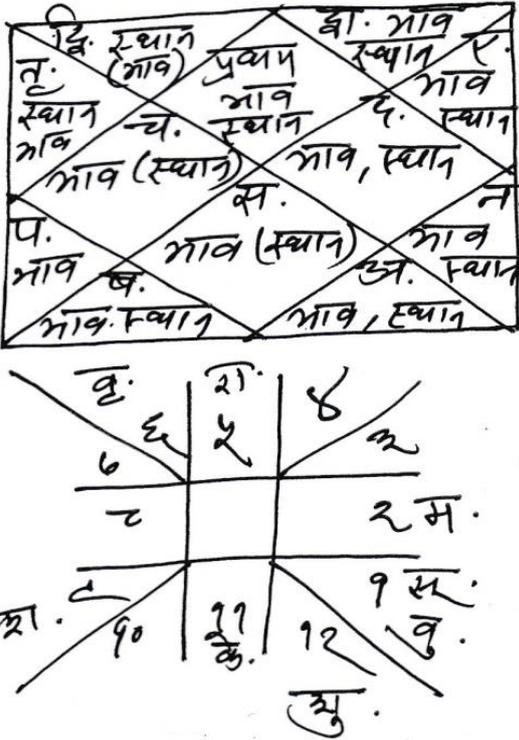
सुरक्षा तथा सावधानी:

- सारिणी प्रयोग गर्दा सही तरिकाले सावधानी भएर प्रयोग गर्नुपर्ने ।
- लेखेको अंक केरमेट हुनु नहुने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ३. लग्न कुण्डली बनाउने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. कुण्डलीचक्र बनाउन सिकाउने ।</p> <p>४. लग्न कुण्डली भर्न लगाउने । ५. कुण्डलीमा राशिहरू राख्न सिकाउने । ६. कुण्डलीका भावहरूको बारेमा जानकारी गराउने ।</p>	<p>अवस्था (दिइएको): पञ्चाङ्गपत्र (पात्रो), नेपाली कागज, मसी, कलम, चिनाको फाराम</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): लग्न कुण्डली बनाउने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो):</p> <ul style="list-style-type: none"> कुण्डली आकर्षक मनमोहक देखिएको । ग्रहराब्दा राम्रो बुझिने गरी राखेको । 	<ul style="list-style-type: none"> ग्रहस्पष्टको ज्ञान । लग्न स्पष्टको ज्ञान । कुण्डलीको बारेमा ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: चिनाको फाराम, नेपाली कागज, मसी कालो, रातो, पञ्चाङ्गपत्र(पात्रो) ।

सुरक्षा तथा सावधानी: ● कुण्डली बनाउँदा रेखा सीधा कोरेर बनाउनुपर्ने ।

● उपयुक्त कोठामा उचित तरीकाले ग्रहहरू राखेको हुनुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ४. राशि कुण्डली बनाउने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । चन्द्रस्पष्ट गर्न लगाउने । राशी कुण्डली बनाउन लगाउने । लग्न स्थानमा चन्द्रमाको राशि राख्न लगाउने । ग्रहस्पष्टको आधारमा ग्रहहरू भर्न लगाउने । 	<p>अवस्था (दिइएको): चन्द्रस्पष्ट, चिनाको फाराम, नेपाली कागज, पञ्चाङ्गपत्र पात्रो, मसी कलम</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): राशि कुण्डली बनाउने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो):</p> <ul style="list-style-type: none"> ग्रहहरू राख्न मिल्ने गरी कोठाहरूको मिलान गरेको । ग्रहहरू बुझिने गरी लेखेको । कुण्डली आकर्षक भएको । 	<ul style="list-style-type: none"> चन्द्रस्पष्ट र कुण्डली बनाउने बनाउने प्रक्रियाको ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: नेपाली कागज, मसी कलम, चिनाको फाराम, पञ्चाङ्गपत्र (पात्रो) ।

सुरक्षा तथा सावधानी: ● कुण्डली बनाउँदा रेखाहरू र कोठाहरू मिल्ने हुनुपर्ने,
● मसीको प्रयोग सही तरिकाले गरेको हुनुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ५. षड्वर्ग बोध गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. षड्वर्गको बारेमा जानकारी गराउने ।४. षड्वर्गका नामहरू लेख्न लगाउने ।५. विभिन्न उदाहरणहरू दिएर नवांश, त्रिशांश, द्वादशांश, होरा, सप्तमांश, द्रेष्काणको बारेमा बुझाउने ।६. षड्वर्गलाई कुण्डली बनाएर भर्न लगाउने ।	<p>अवस्था (दिइएको): लग्न स्पष्ट, ग्रहस्पष्ट, पञ्चाङ्ग पत्र, चिनाको फाराम, नेपाली कागज</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): षड्वर्ग बोध गर्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो):</p> <ul style="list-style-type: none">● षड्वर्ग कुण्डली आकर्षक तरीकाले बनाएको ।	<ul style="list-style-type: none">● षड्वर्ग साधनको नियम सम्बन्धी ज्ञान ।● ग्रहस्पष्ट र लग्न स्पष्ट सम्बन्धी ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: चिनाको फाराम, पात्रो, नेपाली कागज, मसी, कलम, षड्वर्ग शोधल तालीका ।

सुरक्षा तथा सावधानी: ● कुण्डलीहरू बनाउँदा रेखा सीधा र कोठाहरू स्पष्ट सफा संग बनाएको हुनुपर्ने ।
● ग्रह भर्दा होशियारी अपनाउनुपर्ने हुन्छ ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ६. विशोत्तरी त्रिभागी दशा निकाले ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान																														
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. दशाहरूको बारेमा जानकारी गराउने । ४. विशांतरीदशावर्ष प्रमाण सम्वन्धी जानकारी गराउने । ५. त्रिभागीय दशावर्ष प्रमाण सम्वन्धी जानकारी गराउने । ६. आद्यदशा निकालन लगाउने । ७. दशाहरूलाई तालिकामा राम्रो संग भर्न लगाउने । ८. भुक्त भोग्य निकाल्न सकाउने । <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>दशाहरू</th> <th>आ</th> <th>च</th> <th>भौ</th> <th>रा</th> <th>वृ</th> <th>श</th> <th>वु</th> <th>के</th> <th>शु</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>वर्ष संख्या</td> <td>६</td> <td>१०</td> <td>७</td> <td>१८</td> <td>१६</td> <td>१९</td> <td>१७</td> <td>७</td> <td>२०</td> </tr> <tr> <td>योग</td> <td>६</td> <td>१६</td> <td>२३</td> <td>४१</td> <td>५७</td> <td>७६</td> <td>९३</td> <td>१००</td> <td>१२०</td> </tr> </tbody> </table>	दशाहरू	आ	च	भौ	रा	वृ	श	वु	के	शु	वर्ष संख्या	६	१०	७	१८	१६	१९	१७	७	२०	योग	६	१६	२३	४१	५७	७६	९३	१००	१२०	<p>अवस्था (दिइएको): पञ्चाङ्ग पत्र, चिनाको फाराम, नेपाली कागज, जन्म नक्षत्र, भयात भभोग</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): विशोत्तरी त्रिभागी दशा निकाले ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● दशाचक्र तालिका बनाउदा कोठाहरू बराबरका भएको । ● बहुरंगको प्रयोग गरी आकर्षक बनाएको । ● दशाहरूको वर्षादी अंकहरू लेख्दा केरमेट नगरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● नाम निकाल्ने जानकारी । ● दशाहरूको आवश्यकता र महत्वको बारेमा जानकारी । ● ग्रहहरूको शुभ अशुभ फलको बारेमा जानकारी
दशाहरू	आ	च	भौ	रा	वृ	श	वु	के	शु																							
वर्ष संख्या	६	१०	७	१८	१६	१९	१७	७	२०																							
योग	६	१६	२३	४१	५७	७६	९३	१००	१२०																							

सामग्री तथा उपकरण: चिनाको फाराम, नेपाली कागज, मसी, कलम, पञ्चाङ्गपत्र

सुरक्षा तथा सावधानी: दशाचक्र तालिकामा ग्रहहरूको दशावर्ष लेख्दा केरमेट नगरीकन सफासंग लेखेको हुनुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ७. योगिनी दशा निकाल्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान																																				
<ol style="list-style-type: none"> प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । योगिनी दशाको बारेमा जानकारी गराउने । योगिनी दशाहरूको नाम भन्ने लगाउने । जन्म नक्षत्र अनुसार योगिनी दशा निकाल्न सिकाउने । योगिनी दशावर्ष गन्ने लगाउने । भुक्त भोग्य निकाल्न सिकाउने । 	<p>अवस्था (दिइएको): पञ्चाङ्ग पत्र(पात्रो), जन्म नक्षत्र, चीनाको फाराम, मसीकलम</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): योगिनी दशा निकाल्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो):</p> <ul style="list-style-type: none"> दशानयन प्रक्रियालाई उचित तरिकाले प्रयोग गरी तालिकामा स्पष्टसंग राखेको । 	<ul style="list-style-type: none"> जन्म नक्षत्र राशि तथा नाम निकाल्ने ज्ञान । योगिनी दशाको नामहरूको ज्ञान । 																																				
<table border="1"> <thead> <tr> <th>योगिनी दशा</th> <th>म</th> <th>पि</th> <th>धा</th> <th>भ्रा</th> <th>भ</th> <th>उ</th> <th>सिं</th> <th>सं</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>वर्ष</td> <td>१</td> <td>२</td> <td>३</td> <td>४</td> <td>५</td> <td>६</td> <td>७</td> <td>८</td> </tr> <tr> <td>योग</td> <td>१</td> <td>३</td> <td>६</td> <td>१०</td> <td>१५</td> <td>२१</td> <td>२८</td> <td>३६</td> </tr> <tr> <td>योग</td> <td>३७</td> <td>३९</td> <td>४२</td> <td>४६</td> <td>५१</td> <td>५७</td> <td>६४</td> <td>७२</td> </tr> </tbody> </table>	योगिनी दशा	म	पि	धा	भ्रा	भ	उ	सिं	सं	वर्ष	१	२	३	४	५	६	७	८	योग	१	३	६	१०	१५	२१	२८	३६	योग	३७	३९	४२	४६	५१	५७	६४	७२		
योगिनी दशा	म	पि	धा	भ्रा	भ	उ	सिं	सं																														
वर्ष	१	२	३	४	५	६	७	८																														
योग	१	३	६	१०	१५	२१	२८	३६																														
योग	३७	३९	४२	४६	५१	५७	६४	७२																														

सामग्री तथा उपकरण: पञ्चाङ्गपत्र (पात्रो), चीनाको फाराम, नेपाली कागज

सुरक्षा तथा सावधानी: दशा योग गर्दा विशेष ध्यान पुऱ्याउनु पर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ८. ग्रहको उदयास्त निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू							प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान													
१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. ग्रहको उदयास्तको बारेमा विभिन्न चित्रहरू कोर्दै जानकारी गराउने । ४. उदयास्त सम्बन्धी नियमको बारेमा जानकारी दिने । ५. उदयास्त अंशादिको बारेमा बताउने ।							अवस्था (दिइएको): ग्रहस्पष्टको अंशादि, पञ्चाङ्ग पत्र(पात्रो), चीनाको फाराम	<ul style="list-style-type: none"> ● ग्रहस्पष्टकोबारेमा ज्ञान ● उदयास्तको आवश्यकता र महत्वको ज्ञान । ● फलादेशमा उदयास्तको आवश्यकता सम्बन्धी ज्ञान । 													
<table border="1"> <thead> <tr> <th>ग्रहहरू</th> <th>च</th> <th>म</th> <th>बु</th> <th>वृ</th> <th>शु</th> <th>श</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>अस्तांशहरू</td> <td>१२</td> <td>१७</td> <td>१४</td> <td>११</td> <td>१०</td> <td>१५</td> </tr> </tbody> </table>							ग्रहहरू		च	म	बु	वृ	शु	श	अस्तांशहरू	१२	१७	१४	११	१०	१५
ग्रहहरू	च	म	बु	वृ	शु	श															
अस्तांशहरू	१२	१७	१४	११	१०	१५															
							स्तर (कति राम्रो): <ul style="list-style-type: none"> ● चीनामा ग्रहको उदयास्त सम्बन्धी जानकारी स्पष्ट भएको । 														

सामग्री तथा उपकरण: चिनाको फाराम, नेपाली कागज, पञ्चाङ्ग पत्र, पात्रो, मसी कलम, ग्रहस्पष्ट

सुरक्षा तथा सावधानी: चिनामा उदयास्त सम्बन्धी विवरण स्पष्टसंग दिएको हुनुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ९. ग्रहको वक्री मार्गी निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. ग्रहको वक्र र मार्ग गतिको बारेमा जानकारी दिने ।४. विभिन्न चित्र, तालिकाहरूको आधारमा वक्र र म को जानकारी दिने ।५. सुरक्षा तथा सार्ग गतिको जानकारी गराउने ।६. पात्रोमा ग्रहस्पष्टको आधारमा वक्री र मार्गी, ग्रह चिन्न लगाउने ।७. चिनामा वक्री गृह र मार्गी ग्रह राख्न सिकाउने ।	<p>अवस्था (दिइएको): चिनाको फाराम, पात्रो, ग्रहस्पष्ट, लगन स्पष्ट ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): ग्रहको वक्री मार्गी निर्धारण गर्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो):</p> <ul style="list-style-type: none">● चिनामा ग्रहस्पष्ट संग वक्री मार्गी भएको ।	<ul style="list-style-type: none">● ग्रहस्पष्ट वारेमा राम्रो जानकारी भएको ।● गतिको बारेमा आधारभूत ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: चिनाको फाराम, पात्रो, ग्रहस्पष्ट अंशहरू, उदयास्त अंशहरू, मसी, कलम ।

सावधानी: ● उदयास्तको बारेमा यथार्थपरक जानकारी चिनामा दिएको हुनुपर्ने ।

● ग्रहस्पष्ट गर्दा अनिवार्य उदयास्तको संकेत दिएको हुनुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १०. घातक पञ्चक निर्धारण गर्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. घातपञ्चकको बारेमा जानकारी गराउने ।४. तिथिघातको बारेमा बताउने ।५. वारघातको बारेमा बताउने ।६. नक्षत्रयोगकरण घातको बारेमा बताउने ।७. घातपञ्चक सम्बन्धी विषयको छलफल गर्ने ।८. व्यावहारिक प्रयोगको बारेमा जानकारी दिने ।९. घातपञ्चक तर्काउनु पर्ने कार्यहरूको बारेमा छलफल गर्ने ।	<p>अवस्था (दिइएको): चिनाको फाराम, पात्रो, घातपञ्चक तालिका</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): घातक पञ्चक निर्धारण गर्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो):</p> <ul style="list-style-type: none">● चिना हेरेर घातपञ्चक सम्बन्धी सफ्टसंग जानकारी गराएको ।	<ul style="list-style-type: none">● ग्रहस्पष्ट वारेमा जानकारी ।● गतिको बारेमा आधारभूत ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण: चिनाको फाराम, नेपाली कागज, घातपञ्चक तालिका ।

सुरक्षा तथा सावधानी: चिनामा घातपञ्चक सम्बन्धी जानकारी अनिवार्य रूपमा दिएको हुनुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ११. संक्षिप्त जन्मपत्रिका(चिना) लेख्ने ।

क्रियाकलापका चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. चिनामा अनिवार्य समावेश गर्नुपर्ने विषयहरूको बारेमा जानकारी गराउने । ४. चिनाको फाराम पढ्न लगाउने । ५. चिनाको फाराम तयार गर्न सिकाउने । ६. कुण्डली, तालिकाहरू बनाउन सिकाउने । ७. चिना भर्न सिकाउने । ८. चिनालाई आकर्षक बनाउन विभिन्न रंगहरूको प्रयोग गर्न लगाउने । 	<p>अवस्था (दिइएको): नेपाली कागज, मसी, चिनाको फाराम, पञ्चाङ्ग पत्र(पात्रो)</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): संक्षिप्त जन्मपत्रिका(चिना) लेख्ने ।</p> <p>स्तर (कति राम्रो):</p> <ul style="list-style-type: none"> ● चिना आकर्षक संरचनामा तयार भएको । ● चिनामा लेखिएका अंक तथा अक्षरहरू लेख्दा दोहोराएर अथवा सच्याएर केरमेट गरी नलेखेको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● चिनामा राख्नुपर्ने विषयहरूको पुर्व ज्ञान भएको हुनुपर्ने । ● अयन, ऋतु, चान्द्रमास, सारै मास, पक्ष तथा पञ्चाङ्गको घटीवला सम्बन्धी ज्ञान ।

सामग्री तथा उपकरण:नेपाली कागज, मसी(रातो कालो), चिनाको फाराम, पात्रो, कलम

सुरक्षा तथा सावधानी: चिना भर्दा केरमेट गर्न नपर्ने गरी लेख्नु पर्ने ।

मोड्युल ५ : सङ्क्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) को आधारमा फलादेश

समय : १५ घण्टा (सै) + ३० घण्टा (ब्या) = ४५ घण्टा

परिचय :

यसमा प्रारम्भिक ज्योतिषीको सङ्क्षिप्त जन्मपत्रिका (चिना) को आधारमा फलादेश गर्ने कार्य संग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू :

१. भावहरूको संज्ञा निर्धारण गर्ने ।
२. राशिस्वामी निर्धारण गर्ने ।
३. राशिको चर, स्थिर, द्विश्वभाव, पुरुष, स्त्री, कूर, अंकूर बोध गर्ने ।
४. ग्रह मैत्री निर्धारण गर्ने ।
५. ग्रहका उच्च नीच राशि निर्धारण गर्ने ।
६. ग्रह दृष्टि निर्धारण गर्ने ।
७. ग्रहको स्वरूप निर्धारण गर्ने ।
८. शुभ र पापग्रहको निर्धारण गर्ने ।
९. ग्रहको बालादि अवस्था निर्धारण गर्ने ।
१०. भावको नामअनुसार फलादेश गर्ने ।
११. चन्द्रयोग (अनफा, सुनफा, दुरुधरा र केमद्रुम) को वर्णन गर्ने ।
१२. माङ्गलिक योग निर्धारण गर्ने ।
१३. गण्डात योग निर्धारण गर्ने ।

कार्यहरू:

१. भावहरूको संज्ञा निर्धारण गर्ने ।
२. राशिस्वामी निर्धारण गर्ने ।
३. राशिको चर, स्थिर, द्विश्वभाव, पुरुष, स्त्री, कूर, अंकूर बोध गर्ने ।
४. ग्रह मैत्री निर्धारण गर्ने ।
५. ग्रहका उच्च नीच राशि निर्धारण गर्ने ।
६. ग्रह दृष्टि निर्धारण गर्ने ।
७. ग्रहको स्वरूप निर्धारण गर्ने ।
८. शुभ र पापग्रहको निर्धारण गर्ने ।
९. ग्रहको बालादि अवस्था निर्धारण गर्ने ।
१०. भावको नामअनुसार फलादेश गर्ने ।
११. चन्द्रयोग (अनफा, सुनफा, दुरुधरा र केमद्रुम) को वर्णन गर्ने ।
१२. माङ्गलिक योग निर्धारण गर्ने ।
१३. गण्डात योग निर्धारण गर्ने ।

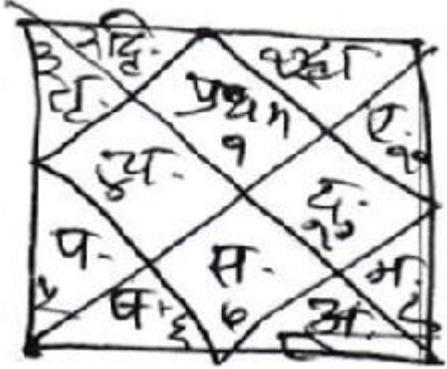
कार्य विश्लेषण

(संक्षिप्त जन्म पत्रिका (चिना) को आधारमा फलादेश)

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १. भावहरूको संज्ञा निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. चिनामा भएको लग्नकुण्डलीका आधारमा भावको ज्योतिषीय अर्थ गरी ठीक्क टुप्पोबाट बायातर्फ (Anti clock wise) हुने गरी प्रथम, द्वितीय, तृतीय, चतुर्थ, पञ्चम, षष्ठ, सप्तम, अष्टम, नवम, दशम, एकादश र द्वादशभाव छुट्याउने । जस्तै :</p> 	<p>अवस्था (दिईएको): जन्मपत्रिका(चिना) वा कुण्डली</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): भावहरूको संज्ञा निर्धारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : प्रत्येक भावको संज्ञा सम्बन्धी ज्ञान पूर्णरूपमा निर्धारण गर्न सक्षम भएको</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● लग्नकुण्डलीमा रहेका १२ वटा भावहरूको संज्ञा सम्बन्धी विशेष ज्ञान । ● कुण्डली निर्माण गर्ने तरिका ।
<p>४. १२ वटा भावहरूलाई क्रमशः तनुधनसहज सुहृत्-० यो श्लोकका आधारमा तनु, धन, सहज, सुहृत्, सुत, रिपु, जाया, मृत्यू, धर्म, कर्म, आय, व्यय संज्ञा निर्धारण गर्ने ।</p> <p>५. प्रत्येक भावको संज्ञान्तर (नामान्तर) जस्तै: प्रथम भाव=तनु, शरीर, लग्न, होरा द्वितीय भाव=धन, द्वितीय, वाक्, कुटुम्ब तृतीय भाव=विक्रम, सहोदर, सहज चतुर्थ भाव=भापाल, गृह, मातृ, सुख पञ्चम भाव=धी, सुत, पुत्र, नन्दन षष्ठ भाव=रोग, रिपु, शत्रु सप्तम भाव=जामित्र, पत्नी, काम, द्यूत अष्टम भाव=आयु, मरण, विमाश, रन्ध्र नवम भाव=धर्म, शुभ, तप, भाग्य दशम भाव=कर्म, व्यापार, मान एकादश भाव=लाभ, आय, उपान्त्य द्वादश भाव=व्यय, रिष्क, अन्त्य</p>		

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : जन्मपत्रिका, पञ्चाङ्ग(पात्रो), ज्योतिषीय जातक ग्रन्थ

सुरक्षा तथा सावधानी : ● लग्न देखि व्ययभावसम्म पूर्णतया छुट्याई नाम भन्न सक्नुपर्ने ।

● भावको क्रमशः गणना गर्नुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. २. राशिस्वामी निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. चिना वा कुण्डलीमा रहेका संकेताङ्क (१, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९, १०, ११, १२)हरूद्वारा मेष, वृष, मिथुन, कर्कट, सिंह, कन्या, तुला, वृश्चिक, धनु, मकर, कुम्भ, र मीन राशिको ज्ञान गर्ने ।</p> <p>४. सूर्य, चन्द्र, मंगल, बुध, बृहस्पति, शुक्र, शनि, राहु र केतु नौ वटा ग्रहहरूको नाम ज्ञान गर्ने ।</p> <p>५. मेष र वृश्चिकको स्वामी = मंगल वृष र तुलाको स्वामी शुक्र = शुक्र मिथुन र कन्याको स्वामी = बुध सिंहको स्वामी = सूर्य कर्कटको स्वामी = चन्द्र सिंहको स्वामी = सूर्य धनु र मीनको स्वामी = बृहस्पति मकर र कुम्भको स्वामी = शनि भनी छुट्याउने</p> <p>६. यसरी स्वामी छुट्टयाई फलादेशमा प्रयोग गर्ने ।</p>	<p>अवस्था (दिईएको): जन्मपत्रिका वा व्यक्तिको जन्म नाम ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): राशिस्वामी निर्धारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) :</p> <ul style="list-style-type: none"> राशि र राशिस्वामीको निर्धारण गरेको । 	<ul style="list-style-type: none"> ज्योतिषीय गणितको ज्ञान तथा सम्बद्ध विषयको ज्ञान भई फलादेशमा प्रयोग गर्ने क्षमता भएको ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू :नामाद्याक्षर, चिना

सुरक्षा तथा सावधानी :राशि र राशिस्वामीको परस्पर सम्बन्ध ज्ञान गर्ने र राशि थाहा पाएपछि राशि स्वामीको संज्ञा तत्काल भन्दा विगानु नहुने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ३. राशिको चर, स्थिर, द्विश्वभाव, पुरुष, स्त्री, कूर, अंकूर बोध गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. मेष देखि मीनसम्मका राशिहरूलाई (१, २, ३, ४, ५, ६, ७, ८, ९, १०, ११, १२) लाई जोर (२, ४, ६, ८, १०, १२) र विजोर (१, ३, ५, ७, ९, ११) मा छुट्याउने ।</p> <p>४. जोर वर्गमा परेका राशिहरूलाई नै स्त्री राशि, अंकूर राशि वर्गमा राख्ने ।</p> <p>५. विजोर वर्गमा परेका राशिहरूलाई नै पुरुष राशि, कूर राशि वर्गमा राख्ने ।</p> <p>६. मेष, मकर, तुला, कर्कट राशिलाई चर राशि, बृष, सिंह, बृश्चिक, कुम्भ राशिलाई स्थिर राशि र मिथुन, कन्या, धनु र मीनलाई द्विश्वभाव राशि वर्गमा राख्ने ।</p> <p>७. यी माथिका संज्ञाहरूको आधारमा फलादेश गर्दा प्रतिव्यक्तिमा नाम अनुसारको राशी छुट्याई फलादेश गर्ने ।</p>	<p>अवस्था (दिईएको): मेषादि मीनपर्यन्त राशिहरूको नाम वा संकेताङ्क ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): राशिको चर, स्थिर, द्विश्वभाव, पुरुष, स्त्री, कूर, अंकूर बोध गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : जोर र विजोर राशिहरू छुट्याई राशिको चर, स्थिर, द्विश्वभाव, सम, विषम, पुरुष, स्त्री, कूर, अंकूर आदि संज्ञा पूर्णरूपमा बोध गरिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> राशिहरू र तिनका संज्ञा तथा चरादि वर्गको पूर्ण ज्ञान भएको ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू :व्यक्तिको चिना, नामको आद्याक्षर, पञ्चाङ्ग(पात्रो)

सुरक्षा तथा सावधानी :फलादेश गरिने व्यक्तिको राशि थाहापाए पछि चर, स्थिर, द्विश्वभाव पुरुष, स्त्री, कूर, अंकूर कुन हो छुट्याउनु पर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ४. ग्रह मैत्री निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. प्राच्य ज्योतिषका क्षेत्रमा परिगणित नवग्रहहरूको नाम-सूर्य, चन्द्र, भौम, बुध, बृहस्पति, शुक्र, शनि, राहु, केतुको नाम र राशि स्वामीको नाम यादगर्ने ।</p> <p>४. पञ्चाङ्ग पत्र (पात्रो) को सहायता लिई ग्रहमैत्री चक्रबाट ग्रहहरूको आपसी मित्रता, शत्रुता, समताको बोध गर्ने जस्तै सूर्यको मित्रग्रहहरू = च,बृ.मं जस्तै सूर्यको शत्रुग्रहहरू = शनि, शुक्र जस्तै सूर्यको समग्र = बुध</p> <p>५. यसरी आपसमा रहने मैत्री, समता वा शत्रुताको बोध गरी फलादेशमा प्रयोग गर्ने ।</p>	<p>अवस्था (दिईएको): नवग्रहहरूको नाम र ग्रह बसेको राशि खुलने स्पष्ट चिना वा कुण्डली ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): ग्रह मैत्री निर्धारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : ग्रहहरूको आपसी सम्बन्धको बारेमा पूर्ण जानकारी गराएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ग्रहहरूको आपसी सम्बन्धको ज्ञान गरी तत्कालै प्रयोग गर्ने जानकारी ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : ग्रहहरूको नामहरू, जन्मकुण्डली, पूर्णचिना

सुरक्षा तथा सावधानी : मित्रता, समता, शत्रुताको पहिचान गर्दा भुल्लिन नहुने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ५. ग्रहका उच्च नीच राशि निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. प्रत्येक ग्रहको आफ्नो घर, उच्च राशि, नीच राशि, मूलत्रिकोण राशि शत्रुराशि, मित्रराशिको पहिचान पञ्चाङ्ग पत्रमा दिइएको ग्रहमैत्री चक्रको आधारमा गर्ने ।</p> <p>४. जस्तै : सूर्यको उच्चराशि = मेष चन्द्रको उच्चराशि = वृष मङ्गलको उच्चराशि = मकर बुध उच्चराशि = कन्या बृहस्पति उच्चराशि = कर्कट शुक्र उच्चराशि = मीन शनि उच्चराशि = तुला र नीच राशिहरू</p> <p>सूर्यको नीचराशि = तुला चन्द्रको नीचराशि = वृश्चिक मङ्गलको नीचराशि = कर्कट बुधको नीचराशि = मीन बृहस्पतिको नीचराशि = मकर शुक्रको नीचराशि = कन्या शानिको नीचराशि = मेष को ज्ञान गरी फलादेशमा प्रयोग गर्ने ।</p>	<p>अवस्था (दिइएको): जन्मकुण्डली वा ग्रहहरू र राशिहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): ग्रहका उच्च नीच राशि निर्धारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : ग्रहका उच्च राशि र नीच राशि कुन कुन हुन भनी पूर्ण रूपमा छुट्याउन सकेको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● मेषादि मीन पर्यन्त राशिको नाम र ग्रहहरूको स्वगृह, मित्रगृह, उच्चगृह नीचगृहका बारेमा जानकारी ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : ग्रहहरूको अवस्थिति खुल्ने गरी बनाएको कुण्डली ।

सुरक्षा तथा सावधानी : ग्रहहरूको उच्च, नीच, स्वगृह, राशिको स्पष्ट रूपमा पहिचान गर्नुपर्दछ ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ६. ग्रह दृष्टि निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. फलादेश गर्दा ग्रहहरूको दृष्टि अति महत्वपूर्ण हुने हुंदा (शुभ ग्रहको दृष्टिले शुभत्व र पाप ग्रहको दृष्टिले पापत्व) ग्रहहरूको दृष्टि कसरी गणना गर्ने भन्ने बुझाउने ।</p> <p>४. ग्रहका दृष्टि २ प्रकारका हुन्छन् (क)पूर्ण दृष्टि (ख)पाददृष्टि भनी छुट्टयाउने ।</p> <p>५. कुनैपनि ग्रहले आफू बसेको ठाउँबाट सातौं (१८०° पर) स्थानमा पूर्ण दृष्टि (१००%) द्वारा देख्दछ भन्ने बुझाउने ।</p> <p>६. पश्यन्ति सप्तमं सर्वे-० यो श्लोकद्वारा विशेष रूपमा दृष्टिस्थान ज्ञान गर्ने जस्तै क)सवै ग्रहहरूले आफूदेखि सातौं भावमा बसेका सवै ग्रहहरूलाई वा सातौं भावलाई पूर्ण दृष्टिले देख्दछ । ख)शनिश्चरले आफू बसेको ठाउँदेखि तेस्रो र दशौं, बृहस्पतिले पाचौं र नवौं तथा मङ्गलले चौथो र आठौं स्थानमा पूर्ण दृष्टिले देख्दछ भन्ने ज्ञान गर्ने ।</p> <p>७. कुनै पनि ग्रहले आफू बसेको ठाउँबाट तेस्रो र दशौंमा १ पाद दृष्टि, पञ्चम, नवममा द्विपाद दृष्टि, चतुर्थ, अष्टममा त्रिपाद दृष्टि राख्दछ भन्ने ज्ञान गर्ने ।</p>	<p>अवस्था (दिईएको): जन्मपत्रिका वा साधारण ग्रहहरू बसेको लग्नकुण्डली</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): ग्रह दृष्टि निर्धारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : ग्रह र ग्रहहरूको दृष्टि निर्धारण गरेको</p>	<p>● ज्योतिषमा प्रयोग हुने गणितीय ज्ञान भई जन्मकुण्डली निर्माण गरी बसेका ग्रहहरूको आपसी दृष्टि कुन प्रकारको हो भन्ने छुट्टयाउने जानकारी ।</p>

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू :पात्रो, जन्मकुण्डली, चिना

सुरक्षा तथा सावधानी : ग्रहदृष्टि हेर्दा कुन प्रकारको दृष्टि हो स्पष्ट पहिचान गर्न सक्नुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ७. ग्रहको स्वरूप निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. जातकीय ग्रन्थहरूका आधारमा सूर्य, चन्द्र, भौम, बुध, बृहस्पति, शुक्र, शनि, राहु र केतुको प्रकृति, गुण, स्वगृहाद्रि र बलवत्ताको अवस्थिति बोध गर्ने ।</p> <p>४. जन्म कुण्डलीमा भावगत ग्रहहरू वा भावगत राशिहरूको आधारमा स्वामीग्रह छुट्टयाई निर्दिष्ट ग्रहको आधारमा प्रतिव्यक्तिमा हुने स्वभाव र प्रकृतिको चित्रण गरी फलादेश गर्दा ग्रहहरूको स्वरूप आदिको सहायता लिने ।</p> <p>५. जातकीय ग्रन्थको दृष्टिमा ग्रहहरूको स्वरूप निर्धारण गर्दा, वर्ण, द्रव्य, अधिदेवता, स्थान, रत्न, बस्त्र, जाति, गुण, अवस्था, वयः (उमेर) धातु आदिको विशेष महत्व हुने हुंदा यसका बारेमा ज्ञान गर्ने ।</p> <p>६. लघुजातक, बृहज्जातक आदि ग्रन्थको सहायता लिने ।</p>	<p>अवस्था (दिईएको): जन्मपत्रिका वा जन्मकुण्डली, ग्रहहरूको नाम</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): ग्रहको स्वरूप निर्धारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : ग्रहहरूको स्वरूपादिको पूर्ण ज्ञान भई तत्कालै जातकमा घटाउन सक्ने भएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ज्योतिषीय फलादेशको क्षेत्रमा चिना सम्बन्धी ज्ञान भई ग्रह र ग्रहको प्रकृति चित्रण गर्न सक्ने ज्ञान । ● संस्कृत भाषाको सामान्य ज्ञान र गणितीय ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : चिना, ग्रहहरूको नाम खुलेको जन्मकुण्डली, जातकग्रन्थ, पात्रो

सुरक्षा तथा सावधानी : ग्रहहरूको स्वरूपादिको वर्णन गरिएको श्लोकहरू कण्ठ गरी तत्काल प्रयोग गर्दा सहीरूपमा प्रयोग गर्नुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ८. शुभ र पापग्रहको निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।शुभग्रहद्वारा शुभफल तथा पापग्रहद्वारा पापफलको सामान्य प्राप्ति हुने कुरा बोध गरी नौवटा ग्रहमध्ये शुभग्रह र पापग्रह छुट्टयाउने ।“क्षीणेन्द्रर्कयमार-०” यो श्लोकद्वारा शुभग्रहहरू बुध, शुक्र, बृहस्पति तथा पापग्रहहरू भन्नाले, सूर्य, क्षीणचन्द्र, मङ्गल, शनि, राहु, केतु हुन भन्ने बुझ्ने ।शुभ र पापग्रहहरूको आधारमा फलादेश गर्दा तारतम्य मिलाउने ।	<p>अवस्था (दिईएको): ग्रहहरूको नामावली, जन्मपत्रिका (चिना)</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): शुभ र पापग्रहको निर्धारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : शुभ र पापग्रहहरूको बारेमा पूर्ण जानकार भई फलादेशमा प्रयोग गर्न सकेको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">चिना सम्बन्धी ज्ञान भई ग्रहहरू र तीनका शुभष र पापत्वका बारेमा पूर्ण ज्ञान ।आधुनिक साधनको प्रयोग गरी फलादेश गर्ने जानकारी ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : चिना, कम्प्युटर, जातकग्रन्थ, जन्मकुण्डली

सुरक्षा तथा सावधानी : ग्रहहरूको पापत्व र शुभत्वको पहिचान गर्दा शुभ ग्रहहरू र पापग्रहहरू छुट्टयाउने कार्यमा भुक्किन नहुने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ५ घण्टा
सैद्धान्तिक : २ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ९. ग्रहको बालादि अवस्था निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान																								
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. स्पष्ट ग्रहको राशि अंश कला विकलाको ज्ञान गरी सम राशि वा विषम राशि कुन राशिमा ग्रह बसेको छ र कति अंश, कला, विकलामा बसेको छ छुट्टयाउने । ४. बाल, कुमार, यूवा, वृद्ध र मृत पांच अवस्था हुन्छन् भनी बोध गरी ग्रहको तात्कालिक अवस्था छुट्टयाउने । ५. बालाधवस्था ज्ञान चक्र :</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin: 10px 0;"> <thead> <tr> <th></th> <th style="text-align: center;">०°-६°</th> <th style="text-align: center;">६°-१२°</th> <th style="text-align: center;">१२°-१८°</th> <th style="text-align: center;">१८°-२४°</th> <th style="text-align: center;">२४°-३०°</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">१,३,५,७, ९,११ राशि</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">अवस्था</td> <td style="text-align: center;">बाल</td> <td style="text-align: center;">कुमार</td> <td style="text-align: center;">यूवा</td> <td style="text-align: center;">वृद्ध</td> <td style="text-align: center;">मृत</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">२,४,६,८, १०,१२ राशि</td> <td style="text-align: center;">२४°- ३०°</td> <td style="text-align: center;">१८°-२४°</td> <td style="text-align: center;">१२°-१८°</td> <td style="text-align: center;">६°-१२°</td> <td style="text-align: center;">०°-६°</td> </tr> </tbody> </table> <p>६. बाल्यादि अवस्थागत फललाई फलादेश गर्दा प्रयोग गर्ने ।</p>		०°-६°	६°-१२°	१२°-१८°	१८°-२४°	२४°-३०°	१,३,५,७, ९,११ राशि						अवस्था	बाल	कुमार	यूवा	वृद्ध	मृत	२,४,६,८, १०,१२ राशि	२४°- ३०°	१८°-२४°	१२°-१८°	६°-१२°	०°-६°	<p>अवस्था (दिईएको): प्रत्येक ग्रहको राशि /अंश/कला विकला खुलेको प्रमाण</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): ग्रहको बालादि अवस्था निर्धारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : ग्रहको बालादिअवस्था ज्ञान गर्दा आवश्यक गणितीय पक्ष र प्रयोगको विशेष क्षमता भएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ज्योतिषीय गणितको ज्ञान भई स्पष्ट ग्रहको राश्यदिक अवस्थाको स्थिति अनुसार सम र विषम राशि एवं अंशगत आधारमा निश्चित सूत्र प्रयोग गरी बालादि अवस्था छुट्टयाउने जानकारी ● आधुनिक अवस्थागत साधन कम्प्यूटर आदिको ज्ञान ।
	०°-६°	६°-१२°	१२°-१८°	१८°-२४°	२४°-३०°																					
१,३,५,७, ९,११ राशि																										
अवस्था	बाल	कुमार	यूवा	वृद्ध	मृत																					
२,४,६,८, १०,१२ राशि	२४°- ३०°	१८°-२४°	१२°-१८°	६°-१२°	०°-६°																					

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : चिना, कम्प्यूटर, ग्रहहरूको राश्यदिक स्पष्टताको चार्ट इत्यादि ।

सुरक्षा तथा सावधानी :●ग्रहहरूको बालादि अवस्था गणना गर्दा प्रयोग गर्ने सूत्रको सही तरीकाले प्रयोग गर्नुपर्ने ।

●सूत्र प्रयोग गरी अवस्था निकर्षण गर्दा भ्रुक्कनु नहुने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ५ घण्टा

सैद्धान्तिक : २ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १०. भावको नामअनुसार फलादेश गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. लग्न कुण्डलीमा रहेका बाह्र कोठा क्रमशः प्रथम, द्वितीय, तृतीय, चतुर्थ पञ्चम षष्ठ सप्तम अष्टम नवम दशम एकादश द्वादश भावहरू छुट्टयाउने -जस्तै ।</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>४. जुन भावको बारेमा फलादेश गर्नुछ सो भावको स्वामी र भावमा रहेको ग्रहको (पाप वा (शुभ) पहिचान गर्ने) ।</p> <p>५. जुन भाव आफ्नो स्वामीयुक्त वा दुष्ट, वा बुध, बृहस्पति, शुक्र जस्ता शुभग्रहद्वारा दृष्ट वा युक्त छ, सो भावको भावफलको वृद्धि र पापग्रहको दृष्ट वा युतिछ भने भावफलको हानि हुने हुंदा प्रत्येक विचारणीय भावको वर्तमान स्थिति विचार गर्ने ।</p> <p>६. प्रत्येक भावको नाम अनुसार नै फलादेश गर्नुपर्ने हुंदा प्रथम भावदेखि द्वादश भावसम्म जे नाम छ त्यही विषयसंग सम्बन्धित फलादेश गर्ने । जस्तै: प्रथम भावको नाम तनु भएकोले शरीर सम्बन्धी द्वितीय भावको नाम "धन" भएकोले धन सम्बन्धी फलादेश गर्ने ।</p> <p>७. माथि (४) नम्बर सम्मका विषयमा फलादेश गर्दा प्रत्येक भावबाट के का बारे हेरिन्छ, सो पहिला नै विचार गरी फलादेश गर्ने ।</p>	<p>अवस्था (दिईएको): जातको जन्मपत्रिका वा ग्रहको अवस्थिति खुलेको लग्न कुण्डली ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): भावको नामअनुसार फलादेश गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : प्रत्येक भावगत विचारणीय विषय र ग्रहको अवस्थिति अनुसार शास्त्रोक्त फलादेश गरेको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● प्रत्येक भावको फलादेश गर्नको लागि लग्नकुण्डली वा भावकुण्डली निर्माण गरी ग्रहको वर्तमान स्थिति अनुसार फलादेश गर्ने जानकारी ।

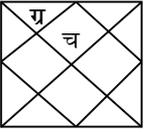
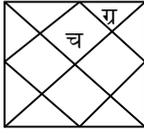
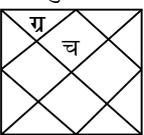
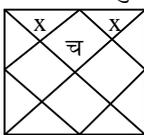
औजार, उपकरण र सामग्रीहरू :कम्प्यूटर, चिना, टिप्पण, जातकग्रन्थ आदि

सुरक्षा तथा सावधानी :प्रत्येक भावको नाम र नामान्तर तथा फलको ज्ञान भई फलादेश गर्दा अङ्किनु वा भुक्किनु नहुने

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ५ घण्टा
सैद्धान्तिक : २ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ११. चन्द्रयोग (अनफा, सुनफा, दुरुधरा र केमद्रुम) को वर्णन गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. ज्योतिष शास्त्रमा उल्लेखित योगमध्ये चन्द्रद्वारा बन्ने जाने योगहरूको बारे जानकारी लिने । जस्तै: अनफा, सुनफा, दुरुधरा, र केमद्रुम ।</p> <p>४. राम्रा फल दिने योगहरूको छुट्टै व्यवस्था गरेको हुँदा चन्द्रयोग मध्ये अनफा, सुनफा, दुरुधरा राम्रा योगहरू हुन् र केमद्रुम भने नराम्रो योग हो भनी सिकाउने।</p> <p>५. योगहरूको लक्षण र फल के हुने हो भन्ने बुझ्न लगाउने ।</p> <p>६. लग्न कुण्डलीमा चन्द्रमा जहाँ बसेको छ, त्यसबाट द्वितीय स्थानमा, द्वादश स्थानमा र दुवैतर्फ (द्वितीय र द्वादश स्थानमा) सूर्यलाई छाडेर अन्य ग्रहहरू भएमा कमशः सुनफा, अनफा र दुरुधरा योग हुन्छ भन्ने याद गर्ने ।</p> <p>७. यदि चन्द्रग्रहको दुवैतर्फ (द्वितीय र द्वादशभावमा) कुनै पनि ग्रह नभएमा केमद्रुम नाम गरेको योग बन्छ भन्ने बोध गर्ने । जस्तै :</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>सुनफा</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>अनफा</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center; margin-top: 10px;"> <div style="text-align: center;"> <p>दुरुधरा</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>केमद्रुम</p> </div> </div> <p>८. अनफा, सुनफा र दुरुधराको फलराम्रो र केमद्रुमको फल नराम्रो हुने बुझ्ने र फलादेश जातकीय ग्रन्थका आधारमा गर्ने ।</p>	<p>अवस्था (दिईएको): जन्मपत्रिका वा सामान्य ग्रहराखिएको जन्मकुण्डली</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): चन्द्रयोग (अनफा, सुनफा, दुरुधरा र केमद्रुम) को वर्णन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : चन्द्रद्वारा बन्ने जाने अनफा सुनफा, दुरुधरा र केमद्रुमको लक्षण र फल स्पष्ट रूपमा व्याख्या गरेको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● आधुनिक प्राविधिक साधनको ज्ञानका साथै कुण्डली निर्माण गर्ने कला र स्पष्ट व्याख्या गर्न सक्ने जानकारी ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : चिना, कम्प्यूटर, जातकग्रन्थ, जन्मकुण्डली

सुरक्षा तथा सावधानी : ग्रहहरूको पापत्व र शुभत्वको पहिचान गर्दा शुभ ग्रहहरू र पापग्रहहरू छुट्टयाउने कार्यमा भुक्किन नहुने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ५ घण्टा
सैद्धान्तिक : २ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १२. माङ्गलिक योग निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. जातको जन्मपत्रिकामा राखिएको लग्न कुण्डलीमा प्रथम भाव देखि द्वादशभाव सम्ममा रहेका ग्रहहरूको अध्ययन गर्ने ।</p> <p>४. माङ्गलिक योगको अर्थनै मङ्गलबाट उत्पन्न योग हुने हुंदा कुन कुन भावमा मङ्गल ग्रह बसेमा माङ्गलिक योग हुन्छ भनी सिकाउने ।</p> <p>५. लग्ने व्यये च पाताले जामित्रे चाष्टमे कुजे । पत्नी हन्ति स्वमर्तारं भर्ता मार्या विनाशयेत् । यो श्लोकले बताएको लक्षणअनुसार जन्म कुण्डलीका (लग्न) मा, चतुर्थ स्थानमा, द्वादश स्थानमा, सप्तम स्थानमा र अष्टम स्थानमा मङ्गल भएमा माङ्गलिक योग बन्दछ भन्ने ज्ञान गर्ने ।</p> <p>६. त्यस्तै लग्न वा चन्द्रदेखि १।४।७।८।१२ स्थानमा पापग्रह बलवान भई बसेमा, सप्तमको स्वामी ६।८।१२ स्थानमा बसेमा, सप्तम भावमा शुभग्रहको दृष्टि नभई पापग्रहको दृष्टि वा युति भएमा पनि नराम्रो फल हुन्छ भन्ने कुरा बोध गर्ने ।</p> <p>७. तर १।४।७।९।१२ स्थानमा शनि भएमा दोष नहुने हुंदा त्यो अवस्था परेको छ वा छैन भन्ने हेर्ने ।</p> <p>८. यदि माङ्गलिक योग परेको छ भने विशेष शान्ति गरी विवाह गर्नुपर्ने सल्लाह दिने ।</p>	<p>अवस्था (दिईएको): जातको पूर्ण जन्मगत विवरण खुलेको जन्मपत्रिका ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): माङ्गलिक योग निर्धारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : माङ्गलिक योगको लक्षण र फल तथा दोष शान्तिको उपाय बताएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> आधुनिक प्राविधिक साधन (कम्प्युटर) सम्बन्धी ज्ञान भएको र उक्त योगको लक्षण र फलको वारेमा पूर्ण जानकारी ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : चिना, टिप्पण, वरवधूको कुण्डली, कम्प्युटर, जातकग्रन्थ

सुरक्षा तथा सावधानी : माङ्गलिक योगको प्रभाव दाम्पत्य जीवनमा विशेष पर्नेहुंदा तत्सम्बन्धी ज्ञान पूर्णरूपमा हुनुपर्ने र सरल रूपमा बुझाउनु पर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ५ घण्टा
सैद्धान्तिक : २ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १३. गण्डात योग निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<p>१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।</p> <p>२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।</p> <p>३. बालकको वा बालिकाको जन्म समय थाहा पाएपछि ज्योतिष गणितका आधारमा तिथि, बार, नक्षत्र योग, करण, लग्न र राशि छुट्याउने ।</p> <p>४. नक्षत्र र राशिको समाप्ति जहाँ जहाँ एकै ठाउँमा हुन्छ त्यसलाई ऋक्षसन्धि वा नक्षत्रगण्डान्त भनिन्छ । त्यो ठाउँ भनेको १२ राशिमा तीन ठाउँमा र २७ नक्षत्रमध्ये पनि तीन ठाउँमा मात्र हुन्छ भनी बुझाउने । जस्तै अश्लेषाको अन्तिम चरण र मघाको सुरुको चरणमा कर्कटको समाप्ति र सिंहको सुरुवात ज्येष्ठा र मूलको सन्धिमा वृश्चिक र धनुको सन्धि, रेवती र अश्विनको सन्धिमा मीन र मेष राशिको सन्धि नै तीनवटा नक्षत्र गण्डान्त र राशि गण्डान्त हुन भनी सिकाउने ।</p> <p>५. पूर्ण तिथि (५।१०।१५) र नन्दातिथि (६।१।१) को सन्धिलाई तिथि गण्डान्त भनिन्छ भनी सिकाउने ।</p> <p>६. ज्येष्ठा, मूल, अश्लेषा, मघा, रेवती कृष्ण चतुर्दशी, तिथिगण्डान्त, नक्षत्र गण्डान्त, लग्नगण्डान्त, व्यतीपात, वैधृति, चित्राको तेस्रो चरण, अभुङ्गमूल (इत्यादिको निर्दिष्ट काल अत्यन्त दुषित हुने हुँदा सो परेको छ वा छैन छुट्याउने ।</p> <p>७. विशेषत नक्षत्र गण्डान्त, तिथिगण्डान्त र लग्नकुण्डान्तकाल भित्र जन्म भएमा नक्षत्र जनन शान्ति, अभूमूलशान्ति अश्लेषा शान्ति गरी मृत्यूञ्जयको जप गर्नु पर्ने सल्लाह दिने ।</p>	<p>अवस्था (दिईएको): वालक वा बालिका जन्मेको समय र मिति, जातकको जन्मगत विवरण खुलेको पूर्ण जन्मपत्रिका ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): गण्डात योग निर्धारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : गण्डान्तका विषयमा स्पष्ट ज्ञान भएको सही रूपमा गण्डान्त विषयक शान्ति गराएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> आधुनिक प्राविधिक यान्त्रिक ज्ञान । चिना वा नामअनुसार गण्डान्तयोग परेको छ वा छैन भनी छुट्याउन सक्ने जानकारी ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : चिना, कम्प्युटर, पात्रो, जातक वा मुहूर्तग्रन्थ

सुरक्षा तथा सावधानी : ●जन्मसमय वा जन्म नाम थाहा पाई गण्डान्त भित्र परेको छ वा छैन छुट्याई आवश्यक शास्त्रीय परामर्श दिनुपर्ने ।

●मनोमानी ढंगबाट सल्लाह दिन नहुने ।

मोड्युल ६ : ग्रहदशाफल वर्णन

समय : ३ घण्टा (सै) + ७ घण्टा (ब्या) = १० घण्टा

परिचय :

यसमा प्रारम्भिक ज्योतिषीको ग्रहदशाफल वर्णन गर्ने कार्यसंग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू :

१. विंशोत्तरी त्रिभागी दशाफल वर्णन गर्न ।
२. योगिनी दशाफल वर्णन गर्न ।
३. साढेसाती अढैया शनि दशाफल वर्णन गर्न ।

कार्यहरू:

१. विंशोत्तरी त्रिभागी दशाफल वर्णन गर्ने ।
२. योगिनी दशाफल वर्णन गर्ने ।
३. साढेसाती अढैया शनि दशाफल वर्णन गर्ने ।

कार्य विश्लेषण

(ग्रहदशाफल वर्णन)

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १. विंशोत्तरी त्रिभागी दशाफल वर्णन गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. दशाको महत्व र आवश्यकताको बारेमा बताउने । ४. विंशोत्तरी दशाको बारेमा जानकारी दिने । ५. त्रिभागी दशाको बारेमा जानकारी गराउने । ६. वि.शोत्तरी ग्रहदशाको शुभ अशुभ फलको बारेमा बताउने । ७. नवग्रहहरूको शुभाशुभत्वको बारेमा छलफल गर्ने । ८. शुभग्रहहरू र पापग्रहहरूको बारेमा जानकारी गराउने । ९. त्रिभागी दशाफल सम्बन्धी जानकारी दिने । 	<p>अवस्था (दिईएको): चिना</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): विंशोत्तरी त्रिभागी दशाफल वर्णन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : ग्रहहरूको शुभाशुभ दशाफल पुस्तक नहेरीकनै मुखैले बताएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● विंशोत्तरी त्रिभागी दशा निकाल्ने जानकारी । ● शुभाशुभ ग्रहहरूको बारेमा पूर्व ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू :जन्म नक्षत्र, नामाक्षर, चीना, विंशोत्तरी त्रिभागी दशाहरू

सुरक्षा तथा सावधानी :● दशाफल बताउँदा ग्रहको शुभाशुभत्वलाई विचार गरेर सही तरीकाले बताउन सक्ने ।
● ग्रहदशाफलको बारेमा यथार्थपरक फलादेश गर्न सक्नुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : १ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. २. योगिनी दशाफल वर्णन गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. योगिनी दशाको बारेमा जानकारी गराउने ।४. शुभफल दिने योगिनी दशाहरूको बारेमा बताउने ।५. अशुभफल दिने योगिनी दशाहरूको बारेमा बताउने ।६. योगिनी दशाफलको बारेमा चर्चा गर्ने ।७. दशाफल भन्न लगाउने ।८. योगिनी दशाको सामाजिक व्यावहारिक प्रयोगको बारेमा छलफल गर्ने ।	<p><u>अवस्था (दिईएको):</u> चिना</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> योगिनी दशाफल वर्णन गर्ने ।</p> <p><u>मापदण्ड (स्तर) :</u> योगिनी दशाको शुभाशुभ फल मुखाग्र भएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● योगिनी दशानयन प्रक्रिया सम्बन्धी ज्ञान ।● योगिनी दशाको प्रयोग सम्बन्धी ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : चिना, पात्रो ।

सुरक्षा तथा सावधानी : दशाफल पुस्तक नहेरकिनै मुखैले भन्न सक्ने हुनुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ३. साढेसाती अढैया शनि दशाफल वर्णन गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. गोचर फलको बारेमा जानकारी गराउने ।४. शनिको गोचरफल सम्बन्धी जानकारी दिने ।५. साढेसाती शनिदशाको अवस्थाको बारेमा सैद्धान्तिक तथा प्रयोगात्मक अभ्यास गर्न लगाउने ।६. अढैया शनिदशाको अवस्था सम्बन्धी जानकारी गराउने ।७. साढेसाती तथा अढैया शनिको शुभाशुभफल सम्बन्धी छलफल गराउने ।	<p>अवस्था (दिईएको): चिना, पात्रो, जन्म राशि, जन्म नक्षत्र</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): साढेसाती अढैया शनि दशाफल वर्णन गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : साढेसाती अढैया शनिको शुभ अशुभ फल बताएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● ग्रहको गोचर सम्बन्धी ज्ञान ।● जन्म राशिअनुसार साढेसाती अढैया शनिदशा क-कसलाई छ, भनेर भन्न सक्ने ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : चिना, पात्रो ।

सुरक्षा तथा सावधानी : साढे साती अढैया शनिदशाको राम्रो र नराम्रो दुवै प्रकारको फल स्पष्टसंग बताउन सक्ने ।

मोड्युल ७ : मुहूर्त/साईत जुराउने कार्य

समय : १५ घण्टा (सै) + २५ घण्टा (ब्या) = ४० घण्टा

परिचय :

यसमा प्रारम्भिक ज्योतिषीको मुहूर्त साईत जुराउने कार्यसंग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू :

१. खातारम्भ/गृहारम्भ मुहूर्त निकाल्न ।
२. वृषवास्तु चक्र बोध गर्न ।
३. नागको शिर विचार गर्न ।
४. शुभ कर्मका लागि त्याज्य विषय निर्धारण गर्न ।
५. कलश चक्र बोध गर्न ।
६. गृहप्रवेश मुहूर्त निकाल्न ।
७. अन्नप्राशन मुहूर्त निकाल्न ।
८. कर्णवेध मुहूर्त निकाल्न ।
९. अक्षरारम्भ मुहूर्त निकाल्न ।
१०. चूडा मुहूर्त निकाल्न ।
११. व्रतबन्धको मुहूर्त निकाल्न ।
१२. विवाह मुहूर्त निकाल्न ।
१३. यात्रा मुहूर्त निकाल्न ।
१४. वारबेला बोध गर्न ।
१५. योगिनी जुराउन ।
१६. शूल जुराउन ।
१७. चन्द्रको दिशा र वर्ण बोध गर्न ।
१८. कालराहु जुराउन ।
१९. जलाशयारम्भ मुहूर्त निकाल्न ।
२०. पसल खोल्ने मुहूर्त निकाल्न ।
२१. देवप्रतिष्ठा मुहूर्त निकाल्न ।
२२. गुफा राख्ने मुहूर्त निकाल्न ।
२३. पुराणश्रवणचक्र जुराउन ।
२४. अग्निवास जुराउन ।
२५. शिववास जुराउन ।
२६. राहुको मुख निर्धारण गर्न ।

कार्यहरू:

१. खातारम्भ/गृहारम्भ मुहूर्त निकाल्ने ।
२. वृषवास्तु चक्र बोध गर्ने ।
३. नागको शिर विचार गर्ने ।
४. शुभ कर्मका लागि त्याज्य विषय निर्धारण गर्ने ।
५. कलश चक्र बोध गर्ने ।
६. गृहप्रवेश मुहूर्त निकाल्ने ।
७. अन्नप्राशन मुहूर्त निकाल्ने ।

८. कर्णवेध मुहूर्त निकाल्ने ।
९. अक्षरारम्भ मुहूर्त निकाल्ने ।
१०. चूडा मुहूर्त निकाल्ने ।
११. व्रतबन्धको मुहूर्त निकाल्ने ।
१२. विवाह मुहूर्त निकाल्ने ।
१३. यात्रा मुहूर्त निकाल्ने ।
१४. वारवेला बोध गर्ने ।
१५. योगिनी जुराउने ।
१६. शूल जुराउने ।
१७. चन्द्रको दिशा र वर्ण बोध गर्ने ।
१८. कालराहु जुराउने ।
१९. जलाशयारम्भ मुहूर्त निकाल्ने ।
२०. पसल खोल्ने मुहूर्त निकाल्ने ।
२१. देवप्रतिष्ठा मुहूर्त निकाल्ने ।
२२. गुफा राख्ने मुहूर्त निकाल्ने ।
२३. पुराणश्रवणचक्र जुराउने ।
२४. अग्निवास जुराउने ।
२५. शिववास जुराउने ।
२६. राहुको मुख निर्धारण गर्ने ।

कार्य विश्लेषण
(मुहूर्त/साईत जुराउने कार्य)

कार्य विश्लेषण

कुल समय : १.३० घण्टा
सैद्धान्तिक : ३० मिनेट
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १. खातारम्भ/गृहारम्भ मुहूर्त निकाल्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो पल्टाउने । ४. खातारम्भ (जग खन्न) र गृहारम्भको लागि उपयुक्त मास भएको पन्ना पल्टाउने । ५. खातारम्भ/गृहारम्भमा लिइने तिथि, वार र नक्षत्र भएको दिन हेर्ने । ६. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्त शास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने । ७. पञ्चाङ्गशुद्धि भएको दिनमा लग्नशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने । 	<p>अवस्था (दिईएको): पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): खातारम्भ/गृहारम्भ मुहूर्त निकाल्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकालिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान । ● खातारम्भ र गृहारम्भ मुहूर्तसम्बन्धी ज्ञान । ● मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

सैद्धान्तिक : २.३० घण्टा
व्यावहारिक : ०.३०घण्टा
कूल समय : १.३० घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं :२. वृषवास्तु चक्र बोध गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो वा वृषवास्तु चक्र भएको ग्रन्थ पल्टाउने । ४. वृषवास्तु चक्र भएको पन्ना पल्टाउने । ५. खातारम्भ र गृहारम्भ मुहूर्त मिलेको दिनमा वृषवास्तु चक्रमा लिइने नक्षत्र संख्या पछि कि पर्दैन हेर्ने । ६. त्यस दिनमा मुहूर्तशास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने । ७. उक्त दिन पञ्चाङ्गशुद्धि र लग्नशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने । ८. सबै मिलेको भए लग्नशुद्धिका आधारमा प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : वृषवास्तु चक्र बोध गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकालिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान । ● वृषवास्तुचक्र सम्बन्धी ज्ञान । ● मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : १५ मिनेट
व्यावहारिक : ४५ मिनेट

निर्दिष्ट कार्य नं :३. नागको शिर विचार गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो वा नागको शिरबारे उल्लेख गरिएको ग्रन्थ पल्टाउने ।४. नागको शिर गणना गर्ने क्रम देखाइएको पन्ना पल्टाउने ।५. मासका आधारमा नागको शिर कता पर्छ हुने ।	<p><u>अवस्था (दिइएको) :</u> पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के) :</u> नागको शिर विचार गर्ने ।</p> <p><u>मापदण्ड (स्तर) :</u> मास गणना गरी त्यस अनुसार नागको शिर विचार गरिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ।● मास अनुसार नागको शिरको स्थितिज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : मास गणना गरी त्यसअनुसार नागको शिर मिलाइएको ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ५ घण्टा
सैद्धान्तिक : २ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : ४. शुभ कर्मका लागि त्याज्य विषय निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो र मुहूर्तग्रन्थ पल्टाउने ।४. मुहूर्तग्रन्थको त्याज्य प्रकरण पल्टाउने ।५. त्याज्य प्रकरणमा पठित विषय र सम्बन्धित दिनको तिथ्यादि हेर्ने ।६. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्त शास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने ।७. परेको भए त्यो दिन शुभ कर्मका लागि उपयुक्त छैन भन्ने ।	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : शुभ कर्मका लागि त्याज्य विषय निर्धारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ।● कर्म अनुसारको मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान ।● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू हेरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : ५. कलश चक्र बोध गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो वा कलश चक्र भएको ग्रन्थ पल्टाउने । ४. कलश चक्र भएको पन्ना पल्टाउने । ५. कलश चक्रमा लिइने नक्षत्र संख्या अनुसार दिनको नक्षत्र हेर्ने । ६. उक्त दिन गृह प्रवेशको लागि पञ्चाङ्गशुद्धि र लग्नशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने । ७. मिलेको भए गृह प्रवेशको लागि सिफारिस गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : कलश चक्र बोध गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : निषिद्ध र त्याज्य नक्षत्र संख्या र नक्षत्र छोडी उपयुक्त ग्रहण गरिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान । ● कलशचक्र सम्बन्धी ज्ञान । ● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य नक्षत्रसंख्या र नक्षत्र छोडिएको र उपयुक्त ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : २.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : ६. गृहप्रवेश मुहूर्त निकालने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो पल्टाउने । ४. गृह प्रवेशको लागि उपयुक्त मास भएको पन्ना पल्टाउने । ५. गृह प्रवेशमा लिइने तिथि, वार र नक्षत्र भएको दिन हेर्ने ६. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्तशास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने । ७. पञ्चाङ्गशुद्धि भएको दिनमा लगनशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने । ८. सबै मिलेको साइतको प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : गृहप्रवेशको समय निकालने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकालिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ● गृहप्रवेश मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान ● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ०.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : ७. अन्नप्राशन मुहूर्त निकाले ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो पल्टाउने ४. अन्नप्राशन को लागि उपयुक्त मास भएको पन्ना पल्टाउने । ५. अन्नप्राशनमा लिइने तिथि, वार र नक्षत्र भएको दिन हेर्ने ६. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्त शास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने । ७. पञ्चाङ्गशुद्धि भएको दिनमा लग्नशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने । ८. सबै मिलेको साइतको प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : अन्नप्राशन मुहूर्त निकाले ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकालिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ● अन्नप्राशन मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान ● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ०.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : ८. कर्णवेध मुहूर्त निकाल्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो पल्टाउने । ४. कर्णवेधको लागि उपयुक्त मास भएको पन्ना पल्टाउने । ५. कर्णवेध मा लिइने तिथि, वार र नक्षत्र भएको दिन हेर्ने ६. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्तशास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने । ७. पञ्चाङ्गशुद्धि भएको दिनमा लग्नशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने । ८. सबै मिलेको साइतको प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : कर्णवेध मुहूर्त निकाल्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकाल्न सक्षम भएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ● कर्णवेध मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान ● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : ९. अक्षरारम्भ मुहूर्त निकालने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो पल्टाउने । ४. अक्षरारम्भको लागि उपयुक्त मास भएको पन्ना पल्टाउने । ५. अक्षरारम्भमा लिइने तिथि, वार र नक्षत्र भएको दिन हेर्ने ६. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्त शास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने । ७. पञ्चाङ्गशुद्धि भएको दिनमा लगनशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने । ८. सबै मिलेको साइतको प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : अक्षरारम्भ मुहूर्त निकालने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकालिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ● कर्णवेध मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान ● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : २.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : १०. चूडा मुहूर्त निकाल्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो पल्टाउने । ४. चूडाको लागि उपयुक्त मास भएको पन्ना पल्टाउने । ५. चूडामा लिइने तिथि, वार र नक्षत्र भएको दिन हेर्ने ६. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्त शास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने । ७. पञ्चाङ्गशुद्धि भएको दिनमा लग्नशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने । ८. सबै मिलेको साइतको प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : चूडा मुहूर्त निकाल्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकालिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ● कर्णवेध मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान ● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : २.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : ११. व्रतबन्धको मुहूर्त निकाल्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो पल्टाउने ।४. कुमारको नाम राशिबाट बृहस्पतिको स्थितिको आधारमा वर्ष, सूर्यको स्थितिको आधारमा मास र चन्द्रको स्थितिको आधारमा दिन जुद्ध या जुद्धेन विचार गर्ने ।५. जुरेमा पात्रोमा दिइएका व्रतबन्धको लागि उपयुक्त मुहूर्तबाट उत्तम लग्न छान्ने ।६. त्यसरी लिइएको लग्नका आधारमा प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने ।	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : व्रतबन्धको मुहूर्त निकाल्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकालिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान● व्रतबन्ध मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान ।● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : २.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : १२. विवाह मुहूर्त निकाल्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो पल्टाउने ।४. केटा र केटीको नाम राशिबाट बृहस्पतिको स्थितिको आधारमा वर्ष, सूर्यको स्थितिको आधारमा मास र चन्द्रको स्थितिको आधारमा दिन जुद्ध या जुद्धेन विचार गर्ने ।५. जुरेमा पात्रोमा दिइएका विवाहको लागि उपयुक्त मुहूर्तबाट उत्तम लग्न छान्ने ।६. त्यसरी लिइएको लग्नका आधारमा प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने ।	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : विवाह मुहूर्त निकाल्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकालिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान● विवाह मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं १३. यात्रा मुहूर्त निकाल्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो पल्टाउने । ४. यात्राको लागि उपयुक्त मास भएको पन्ना पल्टाउने । ५. यात्रामा लिइने तिथि, वार र नक्षत्र भएको दिन हेर्ने ६. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्त शास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने । ७. पञ्चाङ्गशुद्धि भएको दिनमा लग्नशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने । ८. सबै मिलेको साइतको प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : यात्रा मुहूर्त निकाल्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकालिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ● यात्रा मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान ● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : १४. वारबेला बोध गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो वा वारबेला चक्र भएको ग्रन्थ पल्टाउने ।४. वारबेला चक्र भएको पन्ना पल्टाउने ।५. चक्रका हेरी दिनमानअनुसार वार र अर्धयामका आधारमा वारबेलाको विचार गर्ने ।६. उक्त दिन यात्राको लागि पञ्चाङ्गशुद्धि र लग्नशुद्धि छ, कि छैन विचार गर्ने ।७. मिलेको भए यात्राको लागि सिफारिस गर्ने ।	<p><u>अवस्था (दिइएको) :</u> पात्रो वा अन्य सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के) :</u> वारबेला बोध गर्ने ।</p> <p><u>मापदण्ड (स्तर) :</u> निषिद्ध र त्याज्य वारबेला छोडी उपयुक्त समय ग्रहण गरिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान● वारबेलाचक्र सम्बन्धी ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो वा अन्य सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य वारबेला छोडिएको र उपयुक्त बेला ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ०.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : १५. योगिनी जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो वा योगिनीचक्र भएको ग्रन्थ पल्टाउने ।४. योगिनीचक्र भएको पन्ना पल्टाउने ।५. तिथि र वारअनुसार योगिनीको दिशा विचार गर्ने ।६. यात्रा गर्नुपर्ने स्थानको दिशातर्फ जाँदा योगिनी कता पछि विचार गर्ने ।७. पछाडि वा दायाँ परेमा जुद्ध भन्ने ।	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : योगिनी जुराउने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : अगाडि र बायाँ छोडी पछाडि र दायाँ दिशा ग्रहण गरिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान● योगिनीचक्र सम्बन्धी ज्ञान

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य दिशा छोडिएको र उपयुक्त ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : १६. शूल जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो वा शूलचक्र भएको ग्रन्थ पल्टाउने । ४. शूलचक्र भएको पन्ना पल्टाउने । ५. वार, नक्षत्र र काल अनुसार शूल भएको दिशा विचार गर्ने । ६. यात्रा गर्नुपर्ने स्थानको दिशामा जाँदा शूल पछि कि पदैँन विचार गर्ने । ७. परेमा जुदैँन र नपरेमा यात्रा जुछ्छ भन्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : शूल जुराउने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : आवश्यक दिशामा शूल पर्ने नपर्ने हेरिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ● शूलचक्र सम्बन्धी ज्ञान

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : शूल परेको दिशा छोडिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ०१.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : १७. चन्द्रको दिशा र वर्ण बोध गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो वा चन्द्रमाको दिशा र वर्णचक्र भएको ग्रन्थ पल्टाउने ।४. चन्द्रमाको दिशा र वर्णचक्र भएको पन्ना पल्टाउने ।५. राशि अनुसार चन्द्रमाको दिशा र वर्ण विचार गर्ने ।६. यात्रा गर्नुपर्ने स्थानको दिशातर्फ जाँदा चन्द्रमा कता पर्छ र कस्तो रंगको छ विचार गर्ने ।७. सम्मुख वा दायाँ परेमा र वर्ण अनुसार शुभ फल प्राप्त हुने भएमा जुद्ध भन्ने ।	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो वा अन्य सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : चन्द्रको दिशा र वर्ण बोध गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : वर्णफल विचार गर्नुका साथै पछाडि र वायाँ छोडी अगाडि र दायाँ दिशा ग्रहण गरिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान● चन्द्रमाको दिशा र वर्णचक्र सम्बन्धी ज्ञान

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो वा अन्य सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : अशुभ वर्ण एवं निषिद्ध र त्याज्य दिशा छोडिएको र उपयुक्त ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ०.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : १८. कालराहु जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो वा कालराहुचक्र भएको ग्रन्थ पल्टाउने ।४. कालराहुचक्र भएको पन्ना पल्टाउने ।५. वार र समय अनुसार कालराहु विचार गर्ने ।६. यात्रा गर्नुपर्ने समयमा कालराहु पर्छ कि पर्दैन विचार गर्ने ।७. नपरेमा यात्रा शुभ हुन्छ भन्ने ।	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो वा अन्य सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : कालराहु जुराउने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : आवश्यक समयमा कालराहु भए नभएको विचार गरिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान● कालराहुचक्र सम्बन्धी ज्ञान

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : कालराहु भएको समय छोडिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ०.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : १९. जलाशयारम्भ मुहूर्त निकाल्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि वा मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू पल्टाउने । ४. जलाशयारम्भको लागि उपयुक्त मास भएको पन्ना पल्टाउने । ५. जलाशयारम्भका लागि लिइने तिथि, वार र नक्षत्र भएको दिन हेर्ने । ६. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्त शास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने । ७. पञ्चाङ्गशुद्धि भएको दिनमा लग्नशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने । ८. सबै मिलेको साइतको प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : जलाशयारम्भ मुहूर्त निकाल्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकालिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ● जलाशयारम्भ मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान ● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ०.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : २०. पसल खोल्ने मुहूर्त निकाल्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि वा मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू पल्टाउने ।४. पसल खोल्नको लागि उपयुक्त मास तिथि, वार र नक्षत्र भएको दिन हेर्ने ।५. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्तशास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने ।६. पञ्चाङ्गशुद्धि भएको दिनमा लगनशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने ।७. सबै मिलेको साइतको प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने ।	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : पसल खोल्ने मुहूर्त निकाल्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकालिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान● पसल खोल्ने मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : ०.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : च२१. देवप्रतिष्ठा मुहूर्त निकाल्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि वा मुहूर्तमार्तण्ड र निर्णयसिन्धु जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू पल्टाउने ४. देवता अनुसारको प्रतिष्ठाको लागि उपयुक्त मास, तिथि, वार र नक्षत्र भएको दिन हेर्ने । ५. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्त शास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने । ६. पञ्चाङ्गशुद्धि भएको दिनमा लग्नशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने । ७. सबै मिलेको साइतको प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड र निर्णयसिन्धु जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : देवप्रतिष्ठा मुहूर्त निकाल्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय निकालिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ● देवप्रतिष्ठा मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान ● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : २२. गुफा राख्ने मुहूर्त निकाल्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो पल्टाउने ।४. गुफा राख्नेको लागि उपयुक्त मास भएको पन्ना पल्टाउने ।५. गुफा राख्नेका लागि लिइने तिथि, वार र नक्षत्र भएको दिन हेर्ने६. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्तशास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने ।७. पञ्चाङ्गशुद्धि भएको दिनमा लग्नशुद्धि छ कि छैन विचार गर्ने ।८. सबै मिलेको साइतको प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने ।	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : गुफा राख्ने मुहूर्त निकाल्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी उपयुक्त समय हेरिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान● गुफा राख्ने मुहूर्त सम्बन्धी ज्ञान ।● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडिएको र ग्राह्य समयको उपयुक्त भाग ग्रहण गरिएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं :२३. पुराण श्रवणचक्र जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो वा अन्य सन्दर्भ सामग्री पल्टाउने ४. पुराण श्रवणको लागि उपयुक्त मास भएको पन्ना पल्टाउने । ५. पुराण श्रवणका लागि लिइने तिथि, वार र नक्षत्रका साथै उक्त दिनको नक्षत्रको संख्या पुराण श्रवणचक्र अनुसार उपयुक्त भए नभएको हेर्ने । ६. त्यसरी लिइएको दिनमा मुहूर्त शास्त्रमा बताइएको त्याज्य विषय परेको छ कि छैन हेर्ने । ७. पञ्चाङ्ग एवं चक्रशुद्धि भएको दिनमा अग्निवास, शिववास र सामान्य लग्नशुद्धि समेत हेरी सबै मिलेको साइतको प्रामाणिक समय निर्धारण गर्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो र अन्य सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : पुराणश्रवणचक्र जुराउने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : मुहूर्तशास्त्रोक्त त्याज्य र ग्राह्य विषयको विश्लेषण गरी पुराण श्रवणचक्रका आधारमा साइत जुराइएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ● पुराणश्रवण नक्षत्र र पुराण श्रवणचक्र सम्बन्धी ज्ञान ● त्याज्य र ग्राह्य विषय वस्तुको ज्ञान ।

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : निषिद्ध र त्याज्य विषयहरू छोडी पुराणश्रवणचक्रका आधारमा ग्राह्य समय लिइएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : २४. अग्निवास जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो वा अन्य सन्दर्भ सामग्री पल्टाउने ।४. अग्निवास चक्र भएको पन्ना पल्टाउने ।५. चक्रमा पक्ष र वार अनुसार सिधा मिलाएर अग्निको वास कहाँ पर्छ हेर्ने ।६. त्यसरी हेर्दा भू लेखेको भएमा जुद्ध भन्ने ।७. त्यसरी जुरेको दिनमा औंसी जस्ता हवनको लागि निषिद्ध मानिने तिथि आदि परेको छ कि छैन विचार गर्ने ।८. नपरेको भए हवन गर्न हुन्छ भन्ने ।	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो र अन्य सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : हवन गर्ने दिन जुराउने</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : अग्निवासचक्रका आधारमा साईत हेरिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान● अग्निवास सम्बन्धी ज्ञान

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : अग्निवास चक्रका आधारमा शुभाशुभ फल हेरी जुराइएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : २५. शिववास जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो वा अन्य सन्दर्भ सामग्री पल्टाउने ।४. शिववास चक्र भएको पन्ना पल्टाउने ।५. चक्रमा पक्ष र तिथि अनुसार दायाँ बायाँ मिलाएर शिवको वास कहाँ पर्छ र त्यसको फल के हुन्छ हेर्ने ।६. त्यसरी हेर्दा शुभफल लेखेको भएमा जुद्ध भन्ने ।७. त्यसरी जुरेको दिनमा औंसी जस्ता रुद्रिको लागि निषिद्ध मानिने तिथि आदि परेको छ कि छैन विचार गर्ने ।८. नपरेको भए रुद्रि गर्न हुन्छ भन्ने ।	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो र अन्य सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : रुद्रि गर्ने दिन जुराउने</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : शिववास चक्रका आधारमा साईत हेर्न सक्षम भएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान● शिववास सम्बन्धी ज्ञान

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : शिववास चक्रका आधारमा शुभाशुभ फल हेरी जुराइएको ।

कार्य विश्लेषण

कूल समय : १.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं : २६. राहुको मुख निर्धारण गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि वा मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू पल्टाउने । ४. मन्दिर, घर वा जलाशयमध्ये केको निर्माण आरम्भ गर्ने हो त्यसको लागि उपयुक्त मास एवं सूर्यस्थित राशिका आधारमा ईशान दिशाबाट विपरीत क्रमले भ्रमण गर्ने राहुको मुख कता पर्छ गणना गर्ने । ५. त्यसका आधारमा पृष्ठ भाग निर्धारण गरी पृष्ठ भएको दिशातर्फ खातारम्भको लागि हुन्छ भन्ने । 	<p>अवस्था (दिइएको) : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के) : राहुको मुख निर्धारण गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : निर्माणको प्रकृति अनुसार उपयुक्त क्रमले गणना गर्न सक्षम भएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पञ्चाङ्ग सम्बन्धी ज्ञान ● राहुको मुखको दिशा सम्बन्धी ज्ञान

औजार, उपकरण र सामग्रीहरू : पात्रो, मुहूर्तचिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्रीहरू ।

सुरक्षा तथा सावधानी : कार्यअनुसार उपयुक्त गणना गरिएको ।

मोड्युल ८ : वरवधूमेलापक चक्रबाट विवाहको लागि गुण मिलाउने कार्य

समय : ६ घण्टा (सै) + १४ घण्टा (ब्या) = २० घण्टा

परिचय :

यसमा प्रारम्भिक ज्योतिषीको वरवधूमेलापक चक्रबाट विवाहको लागि गुण मिलाउने संग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू :

१. वर्ण जुराउन ।
२. वश्य जुराउन ।
३. तारा जुराउन ।
४. योनी जुराउन ।
५. ग्रह मैत्री जुराउन ।
६. गण जुराउन ।
७. भकूट जुराउन ।
८. नाडी जुराउन ।
९. नाडी र भकूटको अपवाद बोध गराउन ।

कार्यहरू:

१. वर्ण जुराउने ।
२. वश्य जुराउने ।
३. तारा जुराउने ।
४. योनी जुराउने ।
५. ग्रह मैत्री जुराउने ।
६. गण जुराउने ।
७. भकूट जुराउने ।
८. नाडी जुराउने ।
९. नाडी र भकूटको अपवाद बोध गराउने ।

कार्य विश्लेषण

(वरवधूमेलापक चक्रबाट विवाहको लागि गुण मिलाउने कार्य)

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १. वर्ण जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो पल्टाउने वा राशि उल्लेख गरिएको ग्रन्थ मुहूर्त चिन्तामणि मुहूर्त मार्तण्ड पल्टाउने । ४. केटा र केटीको राशि अनुसार वर्ण निक्यौल गर्ने । ५. वर्ण उल्लेख भएको पन्नामा हेर्ने । ६. दुवैको वर्ण समान छ कि छैन हेर्ने । ७. समान भएमा वा केटाको वर्ण केटीको भन्दा अग्रिम भएमा जुरेको भन्ने । ८. वर्ण असमान भएमा वा केटाको भन्दा केटीको अग्रिम वर्ण भएमा नजुरेको बताउने । 	<p><u>अवस्था (दिईएको):</u> पात्रो वा मुहूर्त चिन्तामणि वा मुहूर्त भार्ताण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्री</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> वर्ण जुराउने ।</p> <p><u>मापदण्ड (स्तर) :</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● राशि अनुसार वर्ण निर्धारण गरी वर्णचक्रमा मिलाएको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● पात्रो अनुसार वर्ण र वर्ण सम्बन्धी ज्ञान । ● वर्ण मिलानमा अंक सम्बन्धी ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो, मुहूर्त चिन्तामणी, मुहूर्तभार्ताण्ड

सुरक्षा र सावधानी :

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. २. वश्य जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो पल्टाउने वा राशि अनुसार वश्य उल्लेख भएको मुहूर्त चिन्तामणी मुहूर्त भर्तण्ड पल्टाउने ।४. वश्यचक्र भएको पानामा हेर्ने ।५. केटा वा केटीको वश्य निक्यौल गर्ने ।६. समान वश्य भएमा जुरेको निश्चय गर्ने ।७. वश्य असमान भएमा राशि अनुसार जुरेको वा नजुरेको विचार गर्न सिकाउने ।	<p><u>अवस्था (दिईएको):</u> पात्रो वा मुहूर्त चिन्तामणि वा मुहूर्त भर्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्री</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> वश्य जुराउने ।</p> <p><u>मापदण्ड (स्तर) :</u></p> <ul style="list-style-type: none">● वश्यचक्र वा राशि अनुसार दुवैको वश्य निर्धारण गरि मिलान गरिएको ।	<ul style="list-style-type: none">● पात्रो अनुसार वश्य र वश्य सम्बन्धी ज्ञान ।● वश्य मिलानमा प्राप्त अंक सम्बन्धी ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो, मुहूर्त चिन्तामणी, मुहूर्तभर्तण्ड

सुरक्षा र सावधानी :

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ३. तारा जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. मुहूर्त चिन्तामणि वा तारा उल्लेख भएको पन्ना पल्टाउने । ४. नक्षत्रानुसार केटा र केटीको तारा संख्या निक्यौल गर्ने । ५. तारा ज्ञान गराउने । ६. तारा गन्ने क्रम सिकाउने । ७. केटाको हेरी केटीको र केटीको हेरी केटाको नक्षत्र संख्या निर्धारण गर्ने । ८. नक्षत्र संख्यालाई ९ ले भाग गर्ने । ९. भाग गर्दा १,३,५,७ शेष अङ्क बचे नजुरेको अन्यथा जुरेको बताउने । 	<p><u>अवस्था (दिईएको):</u> पात्रो वा मुहूर्त चिन्तामणि वा मुहूर्त भार्तेण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्री</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> तारा जुराउने ।</p> <p><u>मापदण्ड (स्तर) :</u> नक्षत्र अनुसार दुवैको तारा मिलान निर्धारण गरी ताराचक्रमा मिलाएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● मुहूर्त चिन्तामणि मुहूर्त भार्तेण्ड अनुसार तारा ज्ञान । ● तारा मिलान सम्बन्धी अंक ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : मुहूर्त चिन्तामणी, मुहूर्तभार्तेण्ड

सुरक्षा र सावधानी :

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ४. योनि जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो वा योनि सम्बन्धी उल्लेख भएको मुहूर्त भार्ताण्ड श्रोत सामग्री पल्टाउने । ४. नक्षत्र अनुसार दुवैको योनि निक्यौल गर्ने । ५. समान योनि छ कि छैन समान भए जुरेको र असमान योनिको भिन्नता सिकाउने । ६. योनिचक्रमा दुवैको (केटा र केटीको) मिलान गर्ने । 	<p>अवस्था (दिईएको): पात्रो वा मुहूर्त चिन्तामणि वा मुहूर्त भार्ताण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्री</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): योनि जुराउने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : दुवैको नक्षत्र अनुसार योनि निर्धारण गरी योनि चक्र मिलाउन सक्षम भएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पात्रो अनुसार वा मुहूर्त भार्ताण्ड अनुसार योनि सम्बन्धी ज्ञान । ● योनि मिलान सम्बन्धी प्राप्त अंक ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो, मुहूर्त चिन्तामणी, मुहूर्तभार्ताण्ड

सुरक्षा र सावधानी :

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ५. ग्रह मैत्री जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो पल्टाउने वा ग्रहमैत्री सम्बन्धी उल्लेख भएको (कुनै पस्तक वा मुहूर्त चिन्तामणि मुहूर्त मार्तण्ड) पन्ना पल्टाउने । ४. केटा र केटीको राशिबाट ग्रह पत्ता लगाउने । ५. राशिस्वामि ग्रह अनुसार ग्रहको मित्र शत्रु सम निख्यौल गरि ग्रहमैत्री निर्धारण गर्ने । ६. समान ग्रह भएमा वा सम ग्रह भएमा जुरेको किटान गर्ने । ७. दुवैको ग्रह मैत्री मिलान गर्दा शत्रु राशि (ग्रह) भएमा नजुरेको भन्ने । ८. राशि अनुसार ग्रह पत्ता लगाई ग्रहमैत्री चक्रमा मिलान गर्ने । 	<p><u>अवस्था (दिईएको):</u> पात्रो वा मुहूर्त चिन्तामणी वा मुहूर्त मार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्री</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> ग्रह मैत्री जुराउने ।</p> <p><u>मापदण्ड (स्तर) :</u> ग्रह अनुसार ग्रहमैत्री निर्धारण गरी चक्रमा मिलाएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पात्रो अनुसार ग्रहमैत्री र ग्रहमैत्री सम्बन्धी ज्ञान । ● ग्रहमैत्री सम्बन्धी प्राप्त अंक ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो, मुहूर्त चिन्तामणी, मुहूर्तमार्तण्ड

सुरक्षा र सावधानी :

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ६. गण जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो पल्टाउने वा गण सम्बन्धी उल्लेख भएको मुहूर्तमार्तण्ड, मुहूर्तचिन्तामणिको पन्ना पल्टाउने ।४. केटा र केटीको गण निकर्षण गर्ने ।५. नक्षत्रानुसार गण निर्धारण गर्ने ।६. समान गण भएमा जुरेको सिकाउने ।७. देवगण र राक्षसगण भएमा विवाद (कलह) हुने । राक्षस र मनुष्यगण भएमा मृत्युजम्यकष्ट हुने अर्थात जुरेन भन्ने ।८. देवगण र मनुष्यगण भएकामा जुरेको ।	<p>अवस्था (दिईएको): पात्रो वा मुहूर्त चिन्तामणी वा मुहूर्त मार्तण्ड जस्ता सन्दर्भ सामग्री</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): गण जुराउने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : नक्षत्र अनुसार गण चक्रमा मिलान गरिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पात्रो अनुसार गण वा गण सम्बन्धी ज्ञान ।● गण मिलानमा प्राप्त अंक सम्बन्धी ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो, मुहूर्त चिन्तामणी, मुहूर्तमार्तण्ड

सुरक्षा र सावधानी :

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २.५ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ७. भकुट जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो पल्टाउने वा भकुट उल्लेख भएको मुहूर्तमार्तण्ड मुहूर्त चिन्तामणि पल्टाउने । ४. केटा र केटीको राशि निकर्षण गर्ने । ५. केटाको राशिबाट केटीको राशिसम्म गणना गर्ने । ६. केटाको राशिबाट केटीको राशि छैठौं र केटीको राशि देखि केटाको राशि आठौं परे मृत्यु हुन्छ जुरेन । ७. केटाको राशि देखि केटीको राशि नवौं केटीको राशिदेखि केटाको राशि पाँचौं परे सन्तान हानी, जुरेन । ८. केटाको राशि देखि केटीको राशि दोश्रो र केटीको राशि देखि केटाको बाह्रौं परे निर्धन यो भन्दा भिन्न भए जुरेको । ९. राशि ज्ञान गरी चक्रमा मिलाउने । 	<p>अवस्था (दिईएको): पात्रो, मुहूर्त मार्तण्ड वा मुहूर्त चिन्तामणि ग्रन्थ जस्ता सन्दर्भ सामग्री</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): भकुट जुराउने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● राशि अनुसार भकुट निर्धारण गरी भकुट चक्रमा मिलाएको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● पात्रो अनुसार भकुट र भकुट सम्बन्धी ज्ञान । ● भकुट मिलाएर प्राप्त अंक सम्बन्धी ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो, मुहूर्त चिन्तामणि, मुहूर्तमार्तण्ड

सुरक्षा र सावधानी :

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ८. नाडी जुराउने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रो पल्टाउने वा नाडी सम्बन्धी उल्लेख भएका मुहूर्तमार्तण्ड मुहूर्त चिन्तामणि पल्टाउने । ४. नक्षत्रको आधारमा नाडी सम्बन्धी ज्ञान गराउने । ५. केटा र केटीको नक्षत्रको आधारमा नाडी सम्बन्धी ज्ञान गराउने । ६. केटा र केटीको समान नाडी छ की छैन मिलान गर्ने । ७. समान नाडी भएमा नाडी लाग्छ जुरेन । ८. अलग अलग नाडी भएमा नाडी लागेन । ९. केटा र केटी नक्षत्र नाडी चक्रमा मिलान गर्ने । 	<p>अवस्था (दिईएको): पात्रो, मुहूर्त मार्तण्ड वा मुहूर्त चिन्तामणि ग्रन्थ जस्ता सन्दर्भ सामग्री</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): नाडी जुराउने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) :</p> <ul style="list-style-type: none"> ● राशि अनुसार नाडी निर्धारण गरी नाडी चक्रमा मिलान गरिएको । 	<ul style="list-style-type: none"> ● पात्रो अनुसार नाडी सम्बन्धी ज्ञान । ● नाडी सम्बन्धी मिलानमा प्राप्त अंक ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो, मुहूर्त चिन्तामणी, मुहूर्तमार्तण्ड

सुरक्षा र सावधानी :

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३.५ घण्टा

सैद्धान्तिक : १.५ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ९. नाडी र भकुटको अपवाद बोध गर्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. केटा र केटीको नामानुसार नाडी र भकुट पत्तालगाउने४. नाडी र भकुट नमिले पनि विवाह गर्न मिल्ने अपवादका नक्षत्र बताइ दिने५. अपवादका नक्षत्र केटा केटीमा परे विवाह हुने र नपरे नहुने कुरा बताइ दिने६. नाडी र भकुट नमिले पनि विवाह गर्न मिल्ने अपवादका नक्षत्र भन्न लगाउने	<p>अवस्था (दिईएको): पात्रोको वरवधू मेलापचक्र वा उल्लेखित पुस्तक जस्ता सन्दर्भ सामग्री</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): नाडी र भकुटको अपवाद बोध गर्ने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : नाडी र भकुट नमिले पनि विवाह गर्न मिल्ने अपवादका नक्षत्र बताउन सक्षम भएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पात्रो वा नाडी र भकुट उल्लेखित वरवधू मिलाप चक्र प्रयोग गर्ने ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : मुहुर्त्तचिन्तामणी

सुरक्षा र सावधानी :

मोड्युल ९ : लगन पत्रिका लेखन

समय : २.५ घण्टा (सै) + ७.५ घण्टा (ब्या) = १० घण्टा

परिचय :

यसमा प्रारम्भिक ज्योतिषीको लगन पत्रिका लेख्ने कार्यसंग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू :

१. ब्रतवन्धको लगन पत्रिका लेख्ने ।
२. विवाहको लगन पत्रिका लेख्ने ।
३. माहुरका लागि माङ्गलिक पद्य लेख्ने ।

कार्यहरू:

१. ब्रतवन्धको लगन पत्रिका लेख्ने ।
२. विवाहको लगन पत्रिका लेख्ने ।
३. माहुरका लागि माङ्गलिक पद्य लेख्ने ।

कार्य विश्लेषण
(लग्न पत्रिका लेखन)

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३.५ घण्टा

सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा

व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १. ब्रतवन्धको लगन पत्रिका लेख्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. पात्रोमा लगनको नमुना दिएको पन्ना पल्टाउने । ४. पात्रोमा दिएको लगन निक्क्यौल गर्ने । ५. लगनका लागि लगन जुन महिलाको हो सोही महिनाको पन्नाबाट लगनको समय निर्धारण गर्ने । ६. पुर्णाङ्कको समय निर्धारण गर्ने । ७. पुर्णाङ्कका लागि चाहिने सामान उल्लेख गराउने । ८. नमुना अनुसार पूर्वादिन पुर्णाङ्क सम्बन्धी जानकारी गराउने । ९. अर्कोदिन गते तिथि बार लगन नवांशा र समय लगन पत्रमा लेख्ने र लेखाउने । १०. मन्त्रदानको समय निर्धारण गर्ने । 	<p><u>अवस्था (दिईएको):</u> पात्रो वा लगनको नमुना भएका पुस्तक जस्ता सन्दर्भ सामग्री</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> ब्रतवन्धको लगन पत्रिका लेख्ने ।</p> <p><u>मापदण्ड (स्तर) :</u> लगन सारिष्टी अनुसार लगन जुराएर लगन पत्रिका लेखिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पात्रोमा ब्रतवन्ध मुहूर्तमा दिएको लगन अनुसार लगन लेख्ने ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो, विवाह लगन पत्रिकाको नमुना, कैची, मसी, कलम ।

सुरक्षा र सावधानी :

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ४ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : ३ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. २. विवाहको लगन पत्रिका लेख्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. पात्रो वा विवाहको लगन उल्लेखित भएको नमुना रहेको पन्ना पल्टाउने ।४. नमुना अनुसार विवाह लगन सम्बन्धी जानकारी गराउने ।५. विवाह मुहूर्तमा दिइएको लगनको दिन भन्दा पूर्वदिन पूर्वाङ्कको समय निकाल्ने ।६. प्रत्येक महिनाको दैनिक लगन आरम्भ सारिणीबाट समय निर्धारण गर्ने ।७. विवाहको मुहूर्त दिइएको पन्नाबाट लगनको समय, नवांश र कन्यादानको समय निक्क्यौल विवाह लगन पत्रिकामा लेख्ने ।	<p><u>अवस्था (दिइएको):</u> पात्रो वा विवाह लगन पत्रिका उल्लेखित सन्दर्भ सामग्री</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> विवाहको लगन पत्रिका लेख्ने ।</p> <p><u>मापदण्ड (स्तर) :</u> दैनिक लगन सारिणीबाट विवाहको लगन पत्रिका लेखिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● पात्रोमा ब्रतबन्ध मुहूर्तमा दिएको दैनिक सारिणीबाट विवाहको लगन पत्रिका लेख्ने ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो, विवाह लगन पत्रिकाको नमुना उल्लेख ग्रन्थ वा पुस्तक

सुरक्षा र सावधानी :

कार्य विश्लेषण

कुल समय : २ घण्टा
सैद्धान्तिक : ०.५ घण्टा
व्यावहारिक : १.५ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ३. माहुरका लागि माङ्गलिक पद्य लेख्ने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. सफा नेपाली कागज तयार गर्ने ।४. माहुरका लागि माङ्गलिक श्लोक उल्लेखित पात्रो वा पुस्तक पल्टाउने ।५. माङ्गलिक श्लोक सफा अक्षरमा पढन र लेख्न सिकाउने ।६. माहुरको कागज सच्याउन सिकाउने ।७. माहुर काट्न सिकाउने ।८. पट्याउंदा र काट्टा कलात्मक तरिका सिकाउने ।९. केटाको र केटीको माहुरमा अलग पद्य लेख्न सिकाउने ।	<p><u>अवस्था (दिईएको):</u> पात्रो वा माहुरका लागि उल्लेखित माङ्गलिक पद्य भएको सन्दर्भ सामग्री</p> <p><u>निर्दिष्ट कार्य (के):</u> माहुरका लागि माङ्गलिक पद्य लेख्ने ।</p> <p><u>मापदण्ड (स्तर) :</u> सफा कागजमा राम्रा अक्षर र कटाई पट्याई गरी माङ्गलिक पद्य लेखिएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none">● नेपाली कागजको प्रकार तथा गुण सम्बन्धी ज्ञान ।● नेपाली कागज काट्ने तरिकाको जानकारी ।● रातो रंगको कलम र स्केल सफा संग प्रयोग गर्ने ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो, माङ्गलिक पद्य उल्लेखित श्रोत पुस्तक, नेपाली कागज, कैंची, मसी, कलम ।

सुरक्षा र सावधानी : माहुर लेख्दा सफा नेपाली कागजमा केरमेट नगरीकन सफा अक्षरमा आकर्षक तरिकाले लेख्नु पर्ने ।

मोड्युल १० : प्रश्नअनुसार सामान्य फलादेश

समय : ३ घण्टा (सै) + ७ घण्टा (ब्या) = १० घण्टा

परिचय :

यसमा प्रारम्भिक ज्योतिषीमा प्रश्न अनुसार सामान्य फलादेश गर्ने कार्यसंग सम्बन्धित ज्ञान र सीपहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यहरू :

१. हराएको वस्तु सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिने ।
२. रोग सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिने ।
३. कार्य सिद्धि र असिद्धि सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिने ।

कार्यहरू:

१. हराएको वस्तु सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिन ।
२. रोग सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिन ।
३. कार्य सिद्धि र असिद्धि सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिन ।

कार्य विश्लेषण

(प्रश्न अनुसार सामान्य फलादेश)

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. १. हराएको वस्तु सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. विषयगत जानकारी गराउने । ४. प्रश्न सोधेको वा वस्तु हराएको दिनको नक्षत्र निक्यौल गर्ने । ५. नक्षत्र अन्धलोचन, मध्यलोचन र सुलोचन के मा पच्यो जानकारी गराउने । ६. लोचन अनुसार फल दिशा पत्ता लगाई प्रश्नको उत्तर दिने प्रकृया सिकाउने । ७. लग्न सारिणीबाट लग्न पत्ता लगाउन सिकाउने । ८. लग्न अनुसार जाति वा स्थान पत्ता लगाउन सिकाउने । ९. सिकाएको बुझे नबुझेको जान्नको लागि प्रश्नोत्तर गर्ने । 	<p>अवस्था (दिईएको): पात्रो वा हराएको वस्तु सम्बन्धी पुस्तक जसता सन्दर्भ सामग्री</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): हराएको वस्तु सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : नक्षत्र र लग्न अनुसार प्रश्नको उत्तर दिन सक्षम भएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पात्रोमा ब्रतबन्ध मुहूर्तमा दिएको लग्न अनुसार लग्न लेख्ने ज्ञान । ● पञ्चाङ्गमा दिएको दैनिक लग्न स्पष्ट तालीका सम्बन्धी ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो वा लोचन सम्बन्धी उल्लेखित श्रोत पुस्तक ।

सुरक्षा र सावधानी : विधि एवं प्रकृयाको सही तरिकाले प्रयोग गरेको हुनु पर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ३ घण्टा
सैद्धान्तिक : १ घण्टा
व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. २. रोग सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none"> १. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने । २. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने । ३. विषयगत जानकारी दिने । ४. रोग लागेको वा प्रश्न सोधेका दिन समयको नक्षत्र निकर्षण गर्ने । ५. नक्षत्र अन्धलोचन भन्दा लोचन, मध्य लोचन र सुलोचन के मा प्यो जानकारी गर्ने । ६. लोचन अनुसार रोग सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिने वा ७. रोग लागेको वा प्रश्न सोधेको समयको लगन सारिणीवाट लगन निकाल्न सिकाउने । ८. लगन अनुसार रोग सम्बन्धी सोधेको प्रश्नको उत्तर भन्न लगाउने । 	<p>अवस्था (दिईएको): पात्रो वा रोग सम्बन्धी उल्लेखित पुस्तक जस्ता सन्दर्भ सामग्री ।</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): रोग सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) : नक्षत्र र लगन अनुसार रोग सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिन सक्षम भएको ।</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● पात्रो वा रोग सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर उल्लेखित पुस्तक वा ग्रन्थ प्रयोगको ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो वा लोचन सम्बन्धी उल्लेखित पुस्तक प्रयोग गर्ने ।

सुरक्षा र सावधानी : विषयलाई सही तरिकाले प्रयोग गरेको हुनुपर्ने ।

कार्य विश्लेषण

कुल समय : ४ घण्टा

सैद्धान्तिक : २ घण्टा

व्यावहारिक : २ घण्टा

निर्दिष्ट कार्य नं. ३. कार्य सिद्धि र असिद्धि सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिने ।

कार्य चरणहरू	प्राविधिक क्रियाकलापका उद्देश्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान
<ol style="list-style-type: none">१. प्रशिक्षण ग्रहण गर्ने ।२. आवश्यक औजार उपकरण र सामग्री संकलन गर्ने ।३. सम्बन्धित पात्रो वा षट्पञ्चारीत्वा वा ज्योतिशांर हेर्न लगाउने ।४. प्रश्न सोधेको दिनको नक्षत्र हेर्न लगाउने ।५. प्रश्न कुण्डली बनाउने ।६. प्रश्न सोधेको समयमा ग्रहको अवस्था चिन्न लगाउने ।७. नक्षत्र, लगन र ग्रहको अवस्था अनुसार कार्यसिद्धि र असिद्धि सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर भन्न लगाउने ।	<p>अवस्था (दिईएको): पात्रो वा षट्पञ्चशिखा ज्योतिषशांर जस्ता सन्दर्भ सामग्री</p> <p>निर्दिष्ट कार्य (के): कार्य सिद्धि र असिद्धि सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिने ।</p> <p>मापदण्ड (स्तर) :</p> <ul style="list-style-type: none">● नक्षत्र र लगन अनुसार कार्यसिद्धि र असिद्धि सम्बन्धी प्रश्नको उत्तर दिन सक्षम भएको ।	<ul style="list-style-type: none">● पात्रो वा कार्यसिद्धि र असिद्धि सम्बन्धी पुस्तक प्रयोग गर्ने ज्ञान ।

आवश्यक औजार सामग्री : पात्रो, षट्पञ्चाशिखा ज्योतिषशांर

सुरक्षा र सावधानी :

मोड्यूल ११ : उद्यमशीलता विकास (Entrepreneurship Development)

समय : १८ घण्टा (सै) + २२ घण्टा (ब्या) = ४० घण्टा

वर्णनः

आफ्नै व्यवसाय/लघु उद्यम सुरु गरी स्वरोजगार हुन चाहने व्यक्तिहरूको लागि आवश्यक ज्ञान तथा सीपयुक्त जनशक्ति तयार गर्ने उद्देश्यले यो उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी मोड्यूल तयार पारिएको हो । यसमा उद्यमको परिचय, उपयुक्त व्यावसायिक विचारको खोजी, व्यावसायिक योजना तयारीको लागि व्यावसायिक विचारको विकास जस्ता विषय वस्तुहरू समावेश गरिएका छन् ।

उद्देश्यः

यस मोड्यूलको समापनपछि विद्यार्थीहरूले निम्न कार्यहरू गर्न सक्षम हुनेछन्:

१. उद्यम तथा स्वरोजगारको अवधारणा बुझ्ने ।
२. आफ्नो व्यवसायको लागि उपयुक्त हुने व्यावसायिक विचारको प्रस्फुटन गर्ने ।
३. व्यावसायिक योजनाको तयारी गर्न सिक्ने ।
४. व्यावसायिक अभिलेख राख्न प्रशिक्षित हुने ।

कार्यहरू

१. व्यवसाय/उद्यमको अवधारणा व्याख्या गर्ने ।
२. उद्यमशीलता सम्बन्धी मनोवृत्ति विकास गर्ने ।
३. सम्भावित व्यावसायिक विचारको श्रृजना गर्ने ।
४. व्यावसायिक योजनाको तयारी गर्ने ।
५. व्यवसायको आधारभूत अभिलेख तयारी गर्ने ।

क्र.सं.	कार्यहरू	सम्बन्धित प्राविधिक ज्ञान	समय (घण्टामा)		
			सै.	ब्या.	जम्मा
१	व्यवसाय/उद्यमको अवधारणा व्याख्या गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> • व्यवसाय/उद्यमको परिचय • व्यवसाय/उद्यमको वर्गीकरण • लघु, साना तथा मझौला उद्योगको जानकारी • स्वरोजगारी र तलवी व्यक्तिको फाईदा तथा बेफाईदाहरू 	४		४
२	उद्यमशीलता सम्बन्धी मनोवृत्ति विकास गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> • सफलताको जिवनचक्र • जोखिम लिने मनोवृत्ति 	३		३
३	सम्भावित व्यावसायिक विचारको श्रृजना गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> • व्यावसायिक विचारको श्रृजना • व्यावसायिक विचारको मुल्याङ्कन 	१	२	३
४	व्यावसायिक योजनाको तयारी गर्ने । (प्रत्येक प्रशिक्षार्थीले १/१ वटा व्यावसायिक योजना तयार गरी प्रस्तुति गर्ने)	<ul style="list-style-type: none"> • बजार तथा बजारीकरणको अवधारणा • वस्तु तथा सेवाको वर्णन • व्यवसाय गर्ने स्थानको छनौट • बजार हिस्साको अनुमान • प्रवर्द्धनात्मक कृयाकलाप • अचल सम्पत्ति तथा लागतको विश्लेषण • कच्चा पदार्थ तथा लागत मुल्याङ्कन • कार्यान्वयन प्रकृयाको वर्णन • मानव संसाधन तथा लागत विश्लेषण 	९	१८	२७

		<ul style="list-style-type: none"> • शिर्षभार खर्च तथा युटिलिटीज विश्लेषण • चालू पूजीको अनुमान तथा कूल आवश्यक पूजीको विश्लेषण • वस्तुको उत्पादन लागत तथा मूल्य निर्धारण • लगानीमा प्रतिफल तथा पार विन्दु विश्लेषण • सूचना संकलन प्रकृया तथा निर्देशिका 			
५	व्यवसायको आधारभूत अभिलेख तयारी गर्ने ।	<ul style="list-style-type: none"> • दैनिक खाता (Day Book) • विक्री खाता • खरिद तथा खर्च खाता • साहु असामी वा लिनु दिनु पर्ने खाता । 	१	२	३
जम्मा			१८	२२	४०

Textbook:

क) प्रशिक्षकहरूका लागि निर्मित निर्देशिका तथा प्रशिक्षण सामग्री, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्, २०६९

ख) प्रशिक्षार्थीहरूका लागि निर्मित पाठ्यसामग्री तथा कार्यपुस्तिका, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् (अप्रकाशित), २०६९

Reference book:

Entrepreneur's Handbook, Technonet Asia, 1981

तालीम संचालन गर्न आवश्यक भौतिक पूर्वाधार (भवन तथा कोठाहरू):

क. कार्यालय कोठा	-	१ वटा
ख. कक्षा कोठा २० जना अट्ने	-	१ वटा
ग. आगन्तुक कक्ष	-	१ वटा
घ. प्रशिक्षक तयारी कक्ष	-	१ वटा
ड. जयोतिषीकर्म गर्ने निर्धारित स्थान	-	१ वटा
(कम्तिमा प्रति प्रशिक्षार्थी १० वर्गफिट स्थानको हिसाबले २० वर्ग फिटको कार्यशाला हुनुपर्नेछ)		
च. आवश्यक सामग्री एवं सरसामान राख्ने तथा दिने/लिने कोठा	-	१ वटा

आवश्यक सामग्री तथा औजारहरू:

क्र.सं.	विवरण	संख्या
१	पात्रो	२०
२	चिनाको फाराम	५०
३	घण्टा, मिनेट तथा सेकेण्ड भएको साइन्टिफिक क्याल्कुलेटर	५
४	साधा नेपाली कागज	आवश्यकताअनुसार
५	कैची	१०
६	रुलर	१०
७	गम	१०
८	कम्प्युटर	४
९	प्रिन्टर	१
१०	टेलिफोन	१
११	आधारभूत स्टेशनरीहरू	आवश्यकताअनुसार

सन्दर्भ ग्रन्थ सूची

१. बृहज्जातकम्, (टीकाकार : केदारदत्तजोशी)
२. षट्पञ्चाशिका
३. मुहूर्तचिन्तामणि
४. बृहज्ज्योतिषसार
५. कुण्डलीप्रकाशः
६. बृहत्संहिता
७. बेलापञ्चाङ्ग (दीननाथ पण्डित)
८. त्रिकालजन्मकुण्डली दर्पण
९. ज्योतिष परिचय (पद्मनाभ त्रिपाठी)
१०. नेपाली पञ्चाङ्गपत्र

पाठ्यक्रम निर्माणमा सहभागी विज्ञहरू

१. प्रा.डा. ऋषिराम पौडेल, विषय विज्ञ/प्रध्यापक, वाल्मीकी विद्यापीठ, काठमाण्डौ ।
२. श्री दिपक घिमिरे, विषय विज्ञ/उप-प्रध्यापक, वाल्मीकी विद्यापीठ, काठमाण्डौ ।
३. श्री श्रीकृष्ण अधिकारी, विषय विज्ञ, काठमाण्डौ ।
४. श्री माधव प्रसाद पाण्डेय, विषय विज्ञ, नेपाल संस्कृत विश्वविद्यालय, वाल्मीकी विद्यापीठ, काठमाण्डौ ।
५. श्री पुरुषोत्तम भट्टराई, विषय विज्ञ/सह-प्रध्यापक, वाल्मीकी विद्यापीठ, काठमाण्डौ ।
६. श्री उपेन्द्र प्रसाद भट्टराई, विज्ञ/उप-प्रध्यापक, वाल्मीकी विद्यापीठ, काठमाण्डौ ।
७. श्री पुरुषोत्तम घिमिरे, विषय विज्ञ/पाठ्यक्रम अधिकृत, पाठ्यक्रम विकास केन्द्र, सानोठिमी, भक्तपुर ।
८. श्री जयन्त आचार्य, विषय विज्ञ/सह-प्रध्यापक, वाल्मीकी विद्यापीठ, काठमाण्डौ ।
९. श्री लालमणि काफ्ले, विषय विज्ञ/सह-प्रध्यापक, वाल्मीकी विद्यापीठ, काठमाण्डौ ।
१०. श्री हरि प्रसाद पौडेल, विषय विज्ञ/उप-प्रध्यापक, वाल्मीकी विद्यापीठ, काठमाण्डौ ।
११. श्री तनुजा दाहाल, विषय विज्ञ/उप-प्रध्यापक, वाल्मीकी विद्यापीठ, काठमाण्डौ ।
१२. श्री लक्ष्मी प्रसाद बराल, विषय विज्ञ/उप-प्रध्यापक, वाल्मीकी विद्यापीठ, काठमाण्डौ ।
१३. श्री निरञ्जन धिताल, विषय विज्ञ, आश्रम आस्ट्रोलोजी, काठमाण्डौ ।
१४. डा. श्री चण्डिका प्रसाद भट्टराई, विषय विज्ञ, गौरीशंकर ज्योतिष महासंघ, काठमाण्डौ ।
१५. श्री दिनानाथ पण्डित, विषय विज्ञ/उप-प्रध्यापक, विश्वंभरा ज्योतिष विज्ञान परिषद्, काठमाण्डौ ।
१६. श्री गोविन्द प्रसाद दाहाल, विषय विज्ञ/मा.वि.शिक्षक, श्री नेपाल वेद विद्याश्रम, वनकाली, काठमाण्डौ ।
१७. श्री सौनक घिमिरे, विषय विज्ञ, प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद्, सानोठिमी, भक्तपुर ।
१८. श्री शशीधर जोशी, विषय विज्ञ/पञ्चाकार, बङ्गलामुखी पञ्चाङ्ग, ललितपुर ।
१९. श्री दैवज्ञ कीर्ति मदन जोशी, विषय विज्ञ/ने.प.नि.स., कोपुण्डोल, ललितपुर ।